

Primorski dnevnik

Postnina plaćana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 219 (9221)

TRST, nedelja, 21. septembra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerčnim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

RESOLUCIJA FEDERACIJE CGIL, CISL IN UIL

Sindikati zavračajo poziv k omejevanju zahtev po zvišanju plač

Potreben je takojšen sestanek z vlado, ki naj da jasne odgovore o gospodarski politiki, ki jo namerava voditi

RIM, 20. — Federacija CGIL, CISL in UIL je zavrnila poziv vlade delavcem, naj omejijo zahteve po zvišanju plač, istočasno pa se je zavzela za čimprejše srečanje z vlado, ki naj da jasne odgovore na obstoječa vprašanja. V resoluciji, ki jo je vodstvo sindikalne federacije soglasno sprejelo na sinočnjem sestanku in ki so jo objavili danes, je tudi ugotovljeno, da vladni dokument vsebuje samo predvidevanja o gospodarskem razvoju v srednjem roku brez vsakršnega konkretnega poskusa, da bi definirale program, izbire in pogoje, ki bi bili sposobni vplivati na krizo, ki se vsak dan slabša, in nakazati rešitve v okviru realne hipoteze strukturnih sprememb.

Dokument sindikatov zavrača vladni poziv k omejevanju zahtev po povišanju plač v naprej določenih mejah, če da je to nemogoče, ko pa vlada še ni pripravila osnutka in konkretnih ukrepov za spremembo gospodarskih struktur. Tako omejevanje bi namreč pomenilo podpora spontanemu mehanizmu za oživitev sistema ter bi terjalo od delavce gotove žrtve v zameno za absolutno negotove rezultate brez političnih jamstev. Dokument federacije CGIL, CISL in UIL predlaga primerjanje stališč z vsimi strankami ustavnega loka v kratkem roku ter nato analizira gospodarski položaj, ki je še posebno huda in celo dramatična glede zaposlitve. Vzroki za tak položaj niso samo rezultat mednarodne krize, ampak tudi posledica gospodarske politike omejevanja javnih izdatkov in kredita. Sindikati tudi menijo, da

LIBANON NA ROBU RAZKROJA

Srditi spopadi v Bejrutu med muslimani in kristjani

Pozno zvečer je bilo doseženo premirje s posredovanjem sirskega zunanjega ministra

BEJRUT, 20. — Po štirih dneh srditih obojestranskih spopadov med pripadniki krščanske in desničarske usmerjene falange ter aktivisti naprednih muslimanskih strank, je bil danes zvečer končno dosežen sporazum za premirje. Libanonsko radio je naznanilo vest o premirju, ko so nasprotni skupine že prekinitve sovražnosti. Po takih dneh spopadov je tišina v Bejrutu naravnost presunljiva, središče mesta pa opustošeno in podobno evropskim mestom takoj po koncu druge svetovne vojne. Kljub prenehanju libanonskega rata neprestano odzida pozive prebivalstva, naj ne hodi z doma ker so ulice še vedno nevarne. Največje zasluge za vzpostavitev premirja ima sirska zunanji minister Kadam, ki ga je predsednik Assad poslal v Bejrut z nalogo, da posreduje med rivalskimi skupinami. Kadam se je sestel tako z libanonsko vlado kot s predstavniki muslimanov in kristjanov. Odločilnega pomena za doseženi sporazum naj bi bil njegov pogovor z voditeljem falange Gemajelom, katerega naj bi se udeležila tudi libanonski predsednik Frangie in načelnik generalštaba Sekabi. V pogovoru s časnikarji je Gemajel poudaril, da je sedaj položaj v Libanonu nevtralen in da razkroj države ne koristi ne kristjanom in niti muslimanom.

Podoben sporazum o premirju je bil dosežen že v četrtek vendar ga sprti skrajneži niso spoštovali. Po poluradnih računih naj bi v teh štirih dneh srditih spopadov umrlo petdeset ljudi, nad sto pa je bilo ranjenih. Gmota škoda je ogromna in po nekaterih ocenah naravnost katastrofalna.

Težavne naloge nove portugalske vlade

LIZBONA, 20. — S svečanostjo, ki so jo neposredno prenašali po televiziji, je bila sinoči umeščena šesta časna portugalska vlada, ki ji predseduje admiral Pinheiro da Azevedo in ki je bila postavljena po skoraj enomesečnih pogajanjih. V novi vladi so štirje vojski, štirje socialisti, trije neodvisni, dva socialdemokrata in en komunist, imenovali pa so tudi 34 podtajnikov, katerih imen niso sporočili. Premier de Azevedo si je prevzel tudi dolžnost ministra za gospodarstvo. Za zunanje zadeve je bil imenovan major Melo Antunes, notranje ministrstvo je prevzel kapitan Almeida Costa, ministrstvo za šolstvo in kulturo major Victor Alves, finančno ministrstvo Francisco Salgado Zenha (socialist), ministrstvo za prevoze Valter Rosa (socialist), notranja trgovina Magalhães Mota (PPD), zunanja trgovina Jorge Campinos (socialist), informacije Almeida Santos (neodvisni), zdravstvo in socialno skrbstvo Sao Borges (PPD), ministvo za delo kapitan Tomas Rosa, javna dela in okolje Veiga de Oliveira (komunist), poljedelstvo Lopes Cardoso do Carmo (pejzistični) in pravosodje Pinheiro Farinha.

Novi vladi so potrdili svojo brezpartijsko podporo socialisti in socialdemokrati, medtem ko so bili komunisti previdnejši in so postavili odločno zahtevo, naj vlada brani dosežane dosežke revolucije. Tudi desničarska stranka CDC je poudarila, da soglasja z vladnim programom, kljub temu pa bo ostala v opoziciji, ker nima nobenega predstavnika v vladi. Ob umestitvi vlade sta predsednik republike Costa Gomes in premier de Azevedo obljubila ponovno vzpostavitev reda ter poudarila, da se bosta zavzemala predvsem za zmanjševanje napetosti ter za pospeševanje gospodarstva.

KRVAVA SPIRALA FAŠISTIČNEGA NASILJA V ŠPANJI

Tudi baskovski domoljub Paredes obsojen včeraj na smrt v Barceloni

Množične aretacije po vsej Španiji - Ogorčen val protestov v Evropi

BARCELONA, 20. — Kot je bilo pričakovati je todayšnje sodišče v Barceloni obsodilo na smrt 21-letnega baskovskega rodoljuba Juan Paredesa, ki je bil obtožen, da je junija letos med roparskim napadom na neko banko ubil policijskega agenta. Z današnjo razsodo, ki so jo vojaški sodniki izrekli po večurnem posvetovanju, je naraslo število na smrt obsojenih domoljubov na enajst. Razsode so vojaška sodišča izrekli v slabem mesecu in vse kaže, da krvavi spirali, s katero se Francovi fašistični režim skuša obdržati na oblasti, še ni konca. V španskih zaporih je namreč še nad sto domoljubov, ki pripadajo ali baskovskemu osvobodilnemu gibanju ETA ali raznim skrajno levičarskim organizacijam, ki bi jih na osnovi pred nedavnim odobrenega protifašističnega zakona lahko obsodili na smrt.

Včerajšnja razprava je trajala skupno osem ur, razsodo pa je sodišče izreklo šele danes popoldne. Kot je znano, so Paredesu sodili s hitrim postopkom, kar pomeni, da obtoženec nima pravice do priziva. Obsodo mora vsa-akor potrditi poveljni vojaškega okrožja in postane polnomočna, ko

je z njo uradno seznanjena vlada. Od todayšnje vlade republike Franco je dvanajst ur časa, da pomiliti obsojenca.

Čeprav se je španska vlada včeraj sestala na redni seji, kaže, da ni razpravljala o smrtnih obsodbah, ki so jih izrekli vojaški sodišča. Nekateri tuji komentatorji pripisujejo oklevanje fašističnega režima mogočnemu mednarodnemu pritisku — ne gre pozabiti, da se je za obsojence osebno zavezal tudi papež Pavel VI. — drugi pa menijo, da je v teku oster spor med Francim in njegovimi pristaji, ki hočejo steti opozicijo s trdo roko, in liberalnejši veljaki režima, med katere prištevajo tudi premiera Ariasa Navarro, ki si prizadeva, da bi z zelo postopno demokracijo omogočili mirno nasledstvo priletnemu «Caudilu».

Vsekakor pa je položaj Paredesa in petih pripadnikov FRAP, ki so bili obsojeni v četrtek, bolj kočljiv od ostalih petih obtoženec, ki so bili obsojeni na smrt v začetku septembra. Paredes in pripadniki skrajno levičarskega gibanja nimajo namreč pravice do priziva in razsodo bo postala polnomočna, komaj jih bodo potrdili poveljni vojaških okrožij. Vse kaže pa, da bodo slednji resno pretehtali položaj, preden bodo sprejeli kakršni koli sklep, saj je značilno dejstvo, da madridski poveljnik ni še potrdil razsode proti pripadnikom FRAP dva dni po zaključku procesa. Po mnenju tujih opazovalcev bo režim počakal do prihodnjega tedna, da dokončno odloči o usodi obsojenih domoljubov. Dokaz za to naj bi bilo dejstvo, da sta si tako premier Arias Navarro kot podpredsednik ministrskega sveta Rafael Cabello privoščila nekajdnevni odhodi v Andaluzijo.

Španska policija je medtem sporočila, da je v raznih mestih aretirala 57 članov raznih odpor-niških organizacij. Štirinajst od teh — med katerimi je več žensk — naj bi bilo včlanjenih v komunistično marksistično-leninistično stranko, ostali pa naj bi bili člani katalonske osvobodilne fronte. Policija dolži aretirane vrste terorističnih izpadov, pripravljali pa naj bi tudi atentate na policijske agente in vojske. Z današnjimi aretacijami je število aretiranih v zadnjih dneh naraslo na 150, dva pripadnika baskovskega osvobodilnega gibanja ETA pa sta bila ubita v četrtek v spopadih z agenti.

Medtem pa se v Evropi in v svetu vse bolj širi protest proti divjanju Francovega fašističnega režima. Sindikat milanskih letalskih delavcev je napovedal tri-dnevni bojkot vseh španskih letal, v Rimu in v Turinu pa pripravljajo za ponedeljek množične protestne shode.

Na Dunaju je skupina mladih avstrijskih socialistov v znak protesta za nekaj ur zasedla sedež

španske letalske družbe Iberia in zahtevala, naj avstrijska vlada poseže pri španski ter naj se zavzame za pomilitostev obsojenih domoljubov. Socialistična zveza avstrijskih borcev za svobodo pa je poslala generalnemu tajniku OZN ter avstrijskemu veleposlaniku pri Združenih narodih brzojavki, v katerih zahteva odločen poseg mednarodne organizacije pri španski vladi.

Generalna skupščina za sprejem obeh Vietnamov v OZN

NEW YORK, 20. — Generalna skupščina OZN je danes soglasno (samo 9 držav se je vzdržalo glasovanja) zahtevala od varnostnega sveta, naj nemudoma ponovno prouči vprašanje sprejema obeh Vietnamov v svetovno organizacijo. Predstavnik ZDA pa je po glasovanju sporočil, da bo njegova vlada ponovno postavila veto proti sprejemu Hanoja in Saigona v Združene narode, kot je to že storila 11. avgusta.

Predstavnik italijanske vlade v Zagrebu

Med obiskom jesenskega mednarodnega velesejma v Zagrebu si je italijanski podtajnik na ministrstvu za zunanjo trgovino sen. Senese ogledal tudi paviljon dežele Furlanije - Julijske krajine. Naša dežela je letos drugič uradno prisotna na največji sejamski prireditvi v Jugoslaviji. V deželnem paviljonu so razstavljeni pretežno stroji in tehnične naprave za vinarstvo

SEJA ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKE ZBORNICE V ZAGREBU

Neravnovesje v trgovinski bilanci ogroža blagovno menjavo med sosedama

ZAGREB, 20. — V okviru mednarodnega jesenskega velesejma v Zagrebu so se v petek popoldne v prostorih Gospodarske zbornice SR Hrvatske sestali člani italijansko - jugoslovanske zbornice iz Milana in jugoslovanske - italijanske zbornice iz Beograda, da bi pregledali razvoj gospodarskega sodelovanja med sosednima republikama in vprašanja, ki so v zvezi z medsebojno blagovno menjavo. Sestanka, ki je bil 41. po vrsti v dvajsetih letih delovanja obeh zbornic, so se udeležili podtajnik na italijanskem ministrstvu za zunanjo trgovino Senese, italijanski ambasador v Jugoslaviji Macocotta, jugoslovanski generalni konzul v Milanu in italijanski konzul v Zagrebu, predstavnik Zvezne gospodarske zbornice SFRJ Rupnik, deželni odbor za finance in splošna vprašanja Furlanije - Julijske krajine Coloni, predsednik in podpredsednik tržaške delegacije italijanske - jugoslovanske zbornice Latovčev in italijanskega in jugoslovanskega poslovnega sveta.

Tajnika obeh zbornic, Marič za beograjsko in Di Salvio za milansko, sta podala daljši poročili o gibanju italijansko - jugoslovanske

blagovne menjave v prvih mesecih letošnjega leta. Iz poročil in iz razprave, ki jima je sledila, je bila jasno razvidna skrb ob dejstvu, da se primanjkljaj na jugoslovanski strani ustrezne bilance veča v takšnem obsegu, da ni več mogoče govoriti o kakšnem konjunktornem neravnovesju, temveč da gre že za pravi prelom v strukturi medsebojnih dobav. Tudi mimo vplivov splošne gospodarske krize v Evropi in v svetu in mimo omejitvenih ukrepov, katerim se na italijanski strani pridajajo še omejitve in pregrade Evropske gospodarske skupnosti, je namreč struktura jugoslovanskega izvoza na italijansko tržišče neustrezna glede na gospodarski razvoj, ki ga je v zadnjih letih dosegla jugoslovanska republika. Medtem ko dobavlja Italija Jugoslaviji pretežno industrijske izdelke, prevladujejo v prometu v nasprotni smeri še vedno prehranbeno blago in surovine. Posledica vsega tega je, da se je italijanski izvoz v Jugoslavijo v prvi polovici letošnjega leta povečal za 48 milijard 982 milijonov lir, in sicer z lanskimi 247 milijard 918 milijonov lir, jugoslovanski izvoz v Italijo pa ne samo, da ni narasel,

temveč je celo nazadoval, in sicer kar za 53 milijard 564 milijonov lir, to je s 165 milijard 184 milijonov v prvi polovici lanskega leta na 111 milijard 620 milijonov v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Primanjkljaj na jugoslovanski strani, ki je znašal konec junija lanskega leta 83 milijard 734 milijonov lir, je tako dosegel rekordno višino 186 milijard 280 milijonov lir.

Skrčenje prometa v smeri proti tradicionalnemu italijanskemu tržišču je prisililo Jugoslavijo, da je preusmerila del svojega izvoza na druga tržišča. Tako je Italija, ki je bila še pred letom na prvem mestu med zunanjetrgovinskimi partnerji Jugoslavije, nazadovala na tretje mesto. V tej zvezi so med razpravo poudarili zlasti delež, ki ga se nekdo imelo postavke kot les, meso in žirina. Glede italijanskega uvoza živine in mesa je predsednik milanske zbornice opozoril, da bi tudi ponovna oživitve tega prometa ne mogla odpraviti neravnovesja v medsebojni bilanci: to bo lahko odpravila le korenita sprememba strukture v jugoslovanskem izvozu. Po njegovem mnenju je italijansko tržišče pripravljeno na to, da prevzame več končnih industrijskih iz-

delkov jugoslovanskega izvoza (njihov delež v jugoslovanskem izvozu naj bi se povečal s sedanjih 25 na okrog 40%), jugoslovanski dobavitelji pa morajo poskrbeti za to, da bodo njihovi izdelki konkurenčni tako kar zadeva kakovost kakor tudi cene. Globlje prodiranje jugoslovanskih končnih izdelkov na italijansko tržišče pa bi morala pospeševati primerna gospodarska propaganda.

Podtajnik za zunanjo trgovino Senese je ob koncu zasedanja izrazil pričakovanje, da se bo blagovna menjava med sosednima republikama v kratkem ponovno povzpela na višjo raven in hkrati tudi strukturno uredila. V tej zvezi je posebej omenil vprašanje dobav jugoslovanskega lesa: najnovjši vladni ukrepi, je dejal, bodo prinesli novega elana v italijansko gradbeništvo, to pa bo povečalo povpraševanje tudi po lesu jugoslovanskega izvora. Na daljši rok pa bo vsa-akor treba razmišljati, je zaključil sen. Senese, na vzpostavitev sodelovanja zlasti v tistih pridobitnih dejavnostih, ki usmerjajo svojo proizvodnjo na tretja tržišča, to je predvsem na tržišča industrijsko nerazvitih dežel.

ZAKLJUČENA V ANCONI KONFERENCA O LADJEDELSTVU

Vlada ima nejasne poglede na pomorsko gospodarstvo

Nesprejemljiva izvajanja podtajnika Gunnella - Posegi deželnega odbornika Stopperja in tržaškega župana Spaccinija

(Od našega posebnega dopisnika) ANCONA, 20. — Italijansko gospodarstvo ima sedaj dve izbiri: izhod iz krize lahko zaupa drzni stavi po skorajšnjem «boomu» ameriškega in zahodnonemškega proizvodnega sistema in se mu priključi kot «peto kolo», ali pa se skuša rešiti z mobilizacijo vseh svojih notranjih rezerv, skratka s smotnim izkoriščanjem svojih proizvodnih sposobnosti, svoje lege svojih izročil.

Zdi se, da se tudi «izredni načrt» ministra La Malfa usmerja k drzni stavi, ko osredotoča vprašanje perspektiv italijanske ekonomije na izvoz in reševanje denarnih problemov, s čimer se pa ne strinjajo v celoti sindikati in, v našem primeru specifična vprašanja prevoznega, ladjedelstva in pomorske politike, večina obmoških dežel, mest in pokrajin, ki so pobudnice zanimive konference o vprašanju naraznih kapitalov za okrepitev italijanskega ladjedelstva.

Konferenco o vprašanju ladjedelstva je sklicala deželna vlada v Markah, nanjo pa so prišli predstavniki vseh obmoških dežel in mest, zastopniki sindikatov ter de-

lavskega sveta ladjedelnice v Anconi. Iz naše dežele so na srečanje prišli, poleg deželnega odbornika za industrijo Nerea Stopperja, še deželni svetovalec KPI in PLI, miljski župan Spaccini in spremstvu odbornika Abateja, delegacija sindikalistov, med katerimi so tudi deželni tajnik CGIL, Calabria, pokrajinski tajnik kovinarjev Burlo, člani delavskih svetov ladjedelnice v Trstu. Na srečanje so organizatorji povabili ministra za državne soudeležbe, Antonia Bisaglia, a se je izmaknil in poslal v Ancono podtajnika Gunnella, člana PRI.

Po pozdravu predsednika skupščine dežele Marche, komunista Bastianelli, je dalje tehnično poročilo o trenutnem stanju italijanskega ladjedelstva prebral anconski župan Trifogli. Povedal je najprej, kako se godi ladjedelnici v Anconi, ki je sploh ne bodo več obnavljali. Prej je bila last družbe Piaggio, sedaj pa jo bodo zgradili iz javnih denarjem. Stala bo 40 milijard.

Ni to naključje ali sreča, tem-več spoznanje, da je italijansko ladjedelništvo, kot je pozneje poudaril tajnik kovinarjev Pastorino,

bilo doslej pepelka italijanskega gospodarstva, začeni z zloglasnim načrtom sen. Carona, ki je že prizadejal ogromno škodo Italiji. Zanimivo je, v delitvi dela med «močnejšimi» in «šibkejšimi» v Evropski gospodarski skupnosti. Samo Italcantieri je proizvedla v teh letih trikrat več od predvidevanj sen. Carona.

Anconski župan Trifoli je v svojem poročilu, ki je trajalo več kot dve uri, poudaril predvsem ogromno nesorazmerje med denarjem, ki ga je vlada namenila za nova načrta ladij (na osnovi načrtov preureditve trgovskega ladjstva) ter denarjem, ki ga je izdala za tehnološko obnovo ladjedelnice. Italijanske ladjedelnice potrebujejo takoj 350 milijard lir investicij, vlada pa je v posebi sklad namenila 17 milijard, kar s kreditnim mehanizmom lahko zagotovi investicije za kakih 150 - 160 milijard lir, torej manj kot polovico tega, kar ladjedelnice potrebujejo.

In vendar je prav do tega odvisno, ali bodo italijanske ladjedelnice konkurenčne na svetovnem tržišču in ali bodo premostile torej stanje, po katerem je Italija prisotna s tremi odstotki zgrajenih ladij v primerjavi s skoraj 6 odst. Španije, da o Švedski, Nemčiji in Japonski sploh ne govorimo.

Resnici na ljubo je treba povedati, da vlada nima trenutno jasnih pogledov o povezavi med trojico nosilnih vej pomorskega gospodarstva - pristanišča, ladjedelnice in ladjevne. Da je tako, je na konferenci opozoril deželni odbornik Furlanije-Julijske krajine Nerea Stopper, ki je predlagal, naj bi o teh vprašanjih ustanovili v okviru osrednje vlade medministrski odbor, sicer se bo še naprej dogajalo, da bo ministrstvo za trgovinsko morstvo sklenilo na primer določene investicije za obnovo pristanišč, nakar se bo vse zataknilo pri ministrstvu za javna dela.

Stopper je opozoril tudi na nekatere aspekte povezav med luškim gospodarstvom in prometnimi zvezami s tujino, ki so značilne za tržaško loko.

O tem, kako meglene, če že ne negativne poglede ima sedanja vlada o pomorskem gospodarstvu, pričča poseg podtajnika za državne soudeležbe poslanca Gunnella, ki je v enournem posegu naslup zgolj veliko moralističnih priporočil sindikatom in krajevnim upravam, češ da ima vlada «globalno politiko», Gunnella je delavcem očital, da delajo premalo, pri tem pa pozabil, da so počasni ritmi dela bili določeni v vodilnih organih podjetij pod pritiskom ladjarjev.

Tržaški župan Spaccini je v svojem posegu ponovil zahtevo, ki je po podtajnik Gunnella ni slišal, kar je medtem odšel, naj bodo investicije zatre hitre, če hočemo zagotoviti njihovo učinkovitost. Tržaško pomorsko gospodarstvo ni nekaj kampanilističnega, saj zanima celotno državo. V Tržicu je treba omogočiti elastičnost proizvodnje, ki naj se ne omejujejo na velike naftne tankerje. Kriza v tem sektorju proizvodnje pa se lahko odrazi tudi v proizvodnji motorjev, saj je znano, da na srednjih tovornih ladjah montirajo v glavnem turbine. (Mimogrede povedano je turbine vrste Schultzer proizvajala sedaj zaprta Tovarna strojev sv. Andreja.

V zvezi z zahtevo po odločilnih investicijah v ladjedelstvu pa je Gunnella v svojem posegu samo «potrdil» prejšnje obveze vlade, čeprav ga je že anconski župan opozoril, da je zaenkrat bilo celo dovolj, če bi vlada investirala zares in takoj v zakonih vpisana finančna sredstva.

Konferenca o ladjedelstvu se bo nadaljevala do večera, ko bodo predstavniki deželnih vlad, pokrajnin in občin morali sklepati, ali naj pošljejo vladi svoj dokument z zahtevami in tudi o predlogu, naj bi ustanovili stalni koordinacijski odbor, katerega naloga naj bi bil pritisk na vlado in nadzorstvo nad izvajanjem morebitno sprejetih sklepov.

STOJAN PETIČ

RIM, 20. — Zunanji minister Rumor je odpotoval danes popoldne iz Rima v New York, kjer bo vodil italijansko delegacijo na tridesetnem rednem zasedanju organizacije OZN. Rumor bo predvidoma govoril v torek. Del njegovega govora je s dogovorom med devetimi vladi EGS.

Še ena žrtev salmoneloze

NEAPELJ, 20. — Epidemija salmoneloze je danes terjala še eno žrtev. Gre za novorojenko, ki je umrla danes ob 13.30 v neapeljski bolnišnici «Santobono», kamor so jo prenesli iz klinike dr. Malzonija v Avellinu. Število žrtev epidemije je tako naraslo na 17.

Sodne oblasti pa so danes izdale še eno obvestilo o sodnem postopku, in sicer na račun pokrajinskega zdravnika v Avellinu dr. Carpinella, ki ga obtožujejo, da ni opravil svojih dolžnosti. Obtožnica govori tudi o «nenamerni epidemiji». To je že peta oseba, ki je vpletena v preiskavo o tragični epidemiji.

PREDSEDNIK SFRJ TITO OBISKAL SISAK

Enotnost zveze komunistov jez proti nacionalizmu

BEOGRAD, 20. — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes z obiskom v Sisku končal večdnevno bivanje na Hrvaškem in se z «modrim vlakom» vrnil v Beograd. Tito je prispel v Sisak nekaj po 11. uri, v njegovem spremstvu pa so bili tudi vodilni hrvaški predstavniki, med njimi Jakob Blažević in Milka Planinc. Na železniški postaji so Tito pozdravili predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij.

V hotelu «Panonija» se je jugoslovanski predsednik sestel s političnim aktivom območja Siska. Krajevni predstavniki so Tito seznanili z razvojem občine. Sisak, v kateri ima zelo pomembno mesto metalurški kombinat z železarno in drugim obrati. Predsedniku Tito so povedali, da so bili delovni ljudje kombinata vedno v prvih vrstah boja za razvoj samoupravljanja in da so v teh prizadevanjih že dosegli pomembne rezultate.

Predsednik Tito je v Sisku, ob koncu sestanka s političnim aktivom, med drugim dejal: «Važno je, da varujete enotnost zveze komunistov, če bo enotna zveza komunistov, bo enotna zveza delavskih razredov. Potem se ni treba bati nobenega nacionalističnega in drugega delovanja. Mi se nahajamo

na preprihu in z mnogih strani nam grozijo. Zato moramo biti čimbolj enotni, tako da nihče od zunaj ne more prodreti in razbiti naših vrst. Jugoslavija je na takšen geografskem položaju, da si mnogi želijo, da bi morda prišlo do nekakšnih notranjih razdorov, da bi se lahko vmešali v naše notranje zadeve.»

«Jugoslavija uživa ogromen prestiž v svetu — je nadaljeval Tito. Prav gotovo spremljate našo zunanjo politiko in veste, da Jugoslavija med nevršenimi igra in bo igrala še naprej eno od vodilnih vlog. Tudi zaradi tega nas mnogi cenijo. Po drugi strani pa se tu malo bojijo. Toda zdaj morajo že vsi računati z nevršenimi kot zelo pomembnim dejavnikom v mednarodnih odnosih. To se lahko vidi tudi na nedavnem posebnem zasedanju generalne skupščine združenih narodov, na katerem so obravnavali vprašanje graditve novega sistema mednarodnih gospodarskih odnosov in na katerem smo tudi mi imeli eno od važnejših vlog. Visoko ravnotežje države morajo enkrat spoznati, da v svetu ne bo miru niti dobrih mednarodnih odnosov, dokler se ne bodo vzpostavili pravični gospodarski odnosi.»

VLADO BARABAS

V ORGANIZACIJI SLOVENSKEGA RAZISKOVALNEGA INŠTITUTA

V četrtek se bo začel posvet o slovenskem šolstvu v Italiji

Doslej se je prijavilo 19 predavateljev, ki bodo v svojih referatih osvetlili številna vprašanja, ki zadevajo manjšinsko šolstvo

V četrtek, 25. t.m., se v Mali dvorani Kulturnega doma prične tridnevni posvet o slovenskem šolstvu v Italiji, ki ga prireja Slovenski raziskovalni inštitut. Svoje prispevke je doslej najavilo 19 predavateljev, ki bodo osvetlili različne platice slovenskega šolstva v Italiji, ki bodo osvetlili različne platice slovenskega šolstva v Italiji, ki bodo osvetlili različne platice slovenskega šolstva v Italiji.

Posvet se bo pričel v četrtek ob 16. uri, ko bodo na spored štiri referati:

Prof. Boris Lipužič: Šolska reforma v SFRJ s posebnim ozirom na narodnostno šolstvo;

Dr. Avguštin Malle: Pregled o razvoju in problematiki slovenskega osnovnega šolstva na Koroskem;

Dr. Darko Bratina: Kakšna naj bosta kultura in vzgoja v slovenski šoli v Italiji?

Prof. Pavel Petric: Smernice za poučevanje slovenščine v Beneški Sloveniji;

Prvi dan bo torej obsegal predvsem referate splošnega značaja, ki bodo nedvomno služili kot osnova za razpravo, obenem pa bodo seznanili prisotne s tem, kako je šolstvo organizirano na Koroskem in v Sloveniji.

V petkov spored je prireditelj vključil osem referatov, v katerih bodo predavatelji obravnavali sedanje stanje na naših šolah, seveda s pomočjo vrste statističnih podatkov. Prav zbiranje teh podatkov ter je bilo zelo zahtevno in zamudno ter je terjalo veliko napora. Spored predavanj za petek, 26. septembra, je naslednji (začetek ob 16. uri):

Dr. Karel Šiško: Pravna ureditev slovenske šole;

Pavel Strajn: Razvoj in številno stanje slovenskih šol ter Analiza maturantov višjih srednjih šol in univerzitetnih študentov;

Sergij Lipovec: Socialni status dijakov na slovenskih višjih srednjih šolah in socialni status naših šolnikov;

Prof. Nada Pertot: Problematika nižje srednje šole;

Marta Ivasić, Nadja Filipič, Suzi Pertot: Analiza slovenske nižje srednje šole v mestnem središču;

Verena Korsić: Statistični prikaz gorških maturantov;

Prof. Viljem Černo: Stanje šolstva v Beneški Sloveniji.

V zadnjem dnevu pa se bodo predavatelji dotaknili bolj specifičnih vprašanj, kot so učni načrti in razni učni pripomočki. Omenimo naj še, da se bo sobotno zasedanje pričelo ob 9.30 in da bodo referate izpeljali že v dopoldanskih urah, ob 16. uri pa se bo pričela diskusija.

OB PREDLOŽITVI NAČRTA OBČINSKE UPRAVE

Na Opčinah zahtevajo, da bi gradili pokopališče na juserskih zemljiščih

To zahtevo je prebivalstvo izrazilo na predsinodni seji, ki so jo sklicale openske krajevne organizacije

V Prosvetnem domu na Opčinah so se predsinodni zbrali številni prebivalci Opčin, Ban in Ferlugu na širšem sestanku, ki so ga sklicale krajevne organizacije — prosvetno društvo «Labur», športno društvo «Polje» in Združenje upravičenih posestnikov op. Opčin. Na sestanku so razpravljali o predlogu občinske uprave za gradnjo novega pokopališča na področju med pokrajinsko cesto Opčina - Bani in državno cesto, ki vodi k mejnemu prehodu pri Fernetičih. Občina je namreč na omenjenem področju že z regulacijskim načrtom vinkulirala v te namene 115 tisoč kvadratnih metrov zemljišč in se je sedaj odločila, da bi zaenkrat uporabila 8 tisoč kv. metrov. Pri tem bi prišla v poštev zasebna zemljišča. Občinska uprava je že izdelani načrt posredovala v pročitave krajevnim konzultu za vzhodni Kras, ki pa se na svoji zadnji seji ni izrekla, temveč zahtevala, da se celotna zadeva prouči na drugem sestanku ob prisotnosti odbornika za javna dela.

Pred tem sestankom se je tako zbralo zainteresirano prebivalstvo, prešlo to vprašanje ter izdelalo svoje predloge. Občinski predlog je najprej orisal s kritičnimi pripombami občinski svetovalec Wilhelm, nakar so po daljši razpravi, ki je dokazala, kako je običajen ta problem med prebivalstvom, sprejeli resolucijo, ki jo je v imenu krajevnih organizacij prebral rajonski svetovalec Milko Vremec.

V resoluciji med drugim ugotavlja, da je občinska uprava že pri določevanju zemljišča za novo pokopališče ukrepala, ne da bi se ji zdelo vredno vprašati za mnenje prizadetega prebivalstva. Glede občinskega načrta samega pa ugotavlja, da razsežnosti načrtovanega pokopališča v prvi fazi (to je 8 tisoč kv. metrov op. ur.) povsem zadostajo vaškim potrebam. Prav zaradi tega prebivalstvo zahteva od občinske uprave, da bi pokopališče zgradili na juserskem zemljišču, ki je prav tako zaobjeto v vinkulirnem predelu. Takšna rešitev bi po eni strani ne oškodovala velikega števila prizadetih lastnikov, ki bi

V soboto bodo torej na sporedu naslednji referati:

Prof. Aljoša Volčič: Učni programi slovenske srednje šole;

Dr. Vladimir Vremec: Nekaj misli o vzgoji, ki jo posreduje sedanji učni sistem;

Dr. Pavel Fonda: Šola in problemi umskega zdravlja;

Zarko Hrvatič: Vloga in pomen glasbene vzgoje v okviru in izven današnjega šolskega sistema za slovensko manjšino v Italiji;

Ziva Gruden: Šola in jezikovna kultura;

Igor Tuta: Vloga avdiovizivnih sredstev pri pouku;

Sledili bodo drugi prispevki, ki jih bo prireditelj prejel pred začetkom zasedanja.

jih bo prireditelj prejel pred začetkom zasedanja.

Jutri bo v Mediji vasi

sestane o decentralizaciji

Jutri, v ponedeljek, bo ob 20. uri v osnovni šoli v Mediji vasi sestane o decentralizaciji devinske in nabrežinske občinske uprave. O vprašanju bosta, ob prisotnosti predstavnikov vseh strank ustavnega loka, ki so zastopane v občinskem svetlu, govorila župan Škerk in občinski odbornik Depangher.

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

OKROGLA MIZA OB MEDNARODNEM LETU ŽENSK

Ovrednotiti prispevek žensk za razvoj kulturnega življenja

Podžupan Guricin sprejel predstavnice tržaškega ženskega odbora

V konferenčni dvorani tržaške trgovske zbornice je bila včeraj v okviru prireditve ob mednarodnem letu ženske že druga okrogla miza, tokrat na temo «Ženska in kultura». Nekateri so pričakovali ali bolje so se bali, da se bo razprava razvila v nekakšno filozofiranje ali morda v nekoristno besedičenje, v resnici pa je bila okrogla miza izredno razumljiva in konkretna, tako da je izmed številnega občinstva več oseb zaprosilo za besedo ter sodelovalo pri debati.

Po pozdravi predsednice tržaškega enotnega odbora za mednarodno leto žensk, Letizije Fonda Savio ter Nadje Pahor, ki je spregovorila v slovensčini, je Ester Pacor na kratko nakazala nekaj poglavitnih vprašanj, temu pa so sledila krajša poročila štirih izveden za ženske probleme: Adriane Bich, predstavnice republikancev, Margherite Repetta, članice vsedržavnega tajništva UDI-ZZI in novinarke France Romé ter Virginie Visani. Vse štiri so analizirale celotno vlogo ženske v zgodovini, v kateri je v bistvu bila predmet in ne osebek, neprimerna in nepravilna razdelitev dela, nazadnjaški solski sistem, vloga in ustrežnost ženskega tiska. Predvsem pa so govorile o poudarjenem dejstvu, da kljub temu, da je ženska v zadnjem času sicer v omejeni meri stopila v strukturo kulturnih organizacij, danes nima posebnega vpliva na kulturo, ki je še vedno izraz moškega.

Poleg okrogle mize, ki je vsekar uspešna in ki je zajela res aktualne probleme, velja omeniti, da je predstavnice tržaškega ženskega odbora včeraj sprejel tržaški podžupan Guricin, ki je izrazil zadovoljstvo nad odprtostjo odbora, v katerem so ženske različnih političnih nazorov. Guricin je predsednici Fonda, tajnici Wolf ter avtorici osnutka za plakat ob mednarodnem letu žensk, Gombaczevi, podaril pečat občine iz IV. stoletja.

V okviru prireditve ob mednarodnem letu ženske bo drevi v Rossetti-jevem gledališču nastop zbrane pevke Milly, medtem ko bo v turek zboru ljubljanskega akademika nastop «T. Tomič» ter zbor «L. Mariani» italijanskega kulturnega krožka iz Pulja.

Zadnja okrogla miza bo jutri; tema bo: «Ženska in delavski svet».

pila v strukturo kulturnih organizacij, danes nima posebnega vpliva na kulturo, ki je še vedno izraz moškega.

Poleg okrogle mize, ki je vsekar uspešna in ki je zajela res aktualne probleme, velja omeniti, da je predstavnice tržaškega ženskega odbora včeraj sprejel tržaški podžupan Guricin, ki je izrazil zadovoljstvo nad odprtostjo odbora, v katerem so ženske različnih političnih nazorov. Guricin je predsednici Fonda, tajnici Wolf ter avtorici osnutka za plakat ob mednarodnem letu žensk, Gombaczevi, podaril pečat občine iz IV. stoletja.

V okviru prireditve ob mednarodnem letu ženske bo drevi v Rossetti-jevem gledališču nastop zbrane pevke Milly, medtem ko bo v turek zboru ljubljanskega akademika nastop «T. Tomič» ter zbor «L. Mariani» italijanskega kulturnega krožka iz Pulja.

Zadnja okrogla miza bo jutri; tema bo: «Ženska in delavski svet».

V Nabrežini in Zgoniku

župana sprejela

zastopstvo zavodskega sveta

učiteljskega Slomšek

Predvčerajšnjim je nabrežinski župan, posl. Albin Škerk, sprejel ravnatelja Janka Ježa v imenu zavod-

skega sveta učiteljskega «Anton Martin Slomšek». Ravnatelj je obvestil župana o težavah, v katerih se bo znašlo učiteljske leto, kar bodo zavodu manjkale kar štiri učilnice. Župan je obljubil, da bo takoj o razgovoru podprl pri tržaški občini u-temeljeno zahtevo učiteljskega.

Včeraj zjutraj sta zgoniški župan Guštin in odbornik za šolstvo Miloš Budin sprejela na občinskem sedežu delegacijo slovenskega učiteljskega «Anton Martin Slomšek» in vzporedne šole za vzgojitelje. Predmet razprave je bilo pretežno stanje, v katerem se je znašel solski svet tržaškega zavoda zaradi velikega števila vpisanih dijakov, medtem ko razpoložljivi prostori ne ustrezajo potrebam in deset dni pred pričetkom šolskega leta primanjkuje kar štiri učilnice. Če ne bo tržaška občina takoj primerno ukrepala, se bo moral pouk odvijati v dveh izmenah, kar bo prizadelo dijake iz okolških vasi in predvsem iz zgoniške občine. Zgoniški župan je zajemal, da se bo zavezal pri tržaškem županu za takojšnjo primerno rešitev tega vprašanja.

● Jutri, ob 20.30, se bo na sedežu v UL Rotonda del Boschetto 3/V sestala rajonska konzulta za S.F. Ivan in Lonjer. Na dnevnem redu vprašanje kamnoloma Faccanoni. Seji bo prisostvoval tudi občinski odbornik za zdravstvo in higieno dr. Rafko Dolhar.

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

Abonmajska sezona se bo predvremeno začela 29. oktobra z Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni».

Abonmajske cene bodo ostale bistveno nespremenjene in bodo še vedno občutno nižje kot v katerikoli drugem italijanskem gledališču.

S TISKOVNE KONFERENCE VODSTVA GLEDALIŠČA

Z Goldonijem začetek nove sezone «Teatra Stabile»

Tri dela v lastni izvedbi, 5 z gosti - Bogat izvenabonmajski repertoar z znanimi gledališkimi imeni - Pogl. ljeni stiki s Stalnim slovenskim gledališčem

Italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Mattia Pascal», gledališče iz Rima s Shakespeareovo dramo «Ukročena trmoglavka», Cooperativa Teatro Mobile s Kafkovim «Procesom», Teatro

italijansko deželno gledališče «Teatro Stabile» bo v sezoni 1975/76 uprizorilo v abonmaju 3 dela v lastni izvedbi ter pet del v gostujočimi gledališčih. V lastni izvedbi bo nudilo Goldonijev komedijo «Sior Todero Brontoloni» (režija F. Macedonio), dramo dunajškega avtorja Arthura Schnitzlerja «Anatoli» (režija Roberto Guicciardini) in dramo praškega avtorja Vaclava Havela «L'opera dello straccione» (režija Fulvio Tullio).

Med gostujočimi ansambli bodo: Teatro Stabile iz Genove s Kezich Pirandellovo dramo «Il fu Matt

IZJAVA SLOVENSKE KULTURNO-GOSPODARSKE ZVEZE O LETOŠNJI «DRAGI»

30. obletnice osvoboditve ni mogoče proslavljati brez poudarka na NOB!

«SKGZ je danes in bo tudi v bodoče kritična do vseh, ki bi narodnoosvobodilni boj podcenjevali ali ga zamolčali»

Društvo slovenskih izobražencev, ki organizira študijske dni v Dragi, je dalo 6. t.m. izjavo, na katero odgovarja Slovenska kulturno gospodarska zveza sledeče:

Prve dni julija dalo v objavo časopisu naslednji program letošnjih dni v Dragi:

«Letošnji študijski dnevi v Dragi bodo imeli značaj desetletnice Drage in tridesetletnice osvoboditve izpod fašizma in nacizma na Primorskem. O desetletnici bo govoril v uvodu predsednik društva. Za drugo temo pa smo naprosili goriškega monsinjorja dr. Rudolfa Klinca, ki bo govoril o tem, kako je duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem. Razen tega smo naprosili gospoda Alberta Rejca iz Ljubljane, da bi govoril o organiziranem odporu slovenskega ljudstva na Primorskem pod fašizmom. Gospod Rejc je bil eden izmed organizatorjev «tigrov» den imple v pogled v dogajanja tedanje dobe. Gre torej za osvoboditev naše ljudstva na Primorskem.» (Novi list, 3. dne 3. julija t.l.)

V nadaljevanju objave je navedeno, da bosta obravnavala še probleme slovenske družine in potrošništva.

Izvršni odbor SKGZ je na seji 28. julija razpravljal o tem programu in o njega zavzel stališče, ki ga je Primorski dnevnik 30. julija v svojem poročilu s seje verno prenesel.

«Izvršni odbor je razpravljal o letošnjih študijskih dnevih društva slovenskih izobražencev v Dragi in kritično, ocenil tisti del najavljene programa, s katerim naj bi počastili 30-letnico osvoboditve. Iz tega programa je namreč razvidno, da bo dr. Rudolf Klinec iz Gorice govoril o tem, kako je duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem. Albert Rejc iz Ljubljane pa o organiziranem odporu slovenskega ljudstva na Primorskem pod fašizmom, kar pomeni, da se bodo izognili odločilni mu obdobju protifašističnega boja, to je narodnoosvobodilnemu gibanju med leti 1941-1945 in obojeznanemu boju slovenskega naroda, in njegovega primorskega dela še posebej, za osvoboditev. Izvršni odbor je ocenil, da se v tem «draži politično stališče prirediteljev študijskih dnevov do NOB in izrazil obžalovanje, da bodo letošnji študijski dnevi imeli tako nesprejemljivo okrnjen značaj.»

«Vseh letošnjih proslavah 30. letnice osvoboditve, ki so jih v naših krajih priredile antifašistične slovenske in druge napredne organizacije, je bil povsod, brez razlike, poudarjen odpor primorskih Slovencev in drugih antifašistov med obema vojnima. Počasne so bile tudi žrtve, ki jih je ta odpor na Primorskem terjati. Po enakem načelu so bile urejene tudi vse razstave.

Ne gre torej za zmanjševanje za slug komurkoli, posameznikom ali organizacijam, ki so karkoli prispevali v boju proti fašizmu. Je pa samo po sebi razumljivo, da je glavni poudarek letošnjih proslav bil dan zadnji in odločilni fazi boja proti fašizmu, narodnoosvobodilnemu političnemu in vojaškemu boju Slovencev, posebno primorskih Slovencev, ki so si s lastnimi močmi in žrtvami priborili svobodo, slovenski narod na lastno državnost.

Idejno izhodišče SKGZ je v revolucionarni vsebini narodnoosvobodilnega boja, ki se je izkazala za najbolj učinkovito uresničevalno pravični odnos med ljudmi in interesov slovenskega naroda, hkrati pa za najboljšo vodilo v boju za narodnostne pravice tistih delov slovenskega naroda, ki so z mejami ločene od matičnega naroda. Zaradi tega je SKGZ danes in bo tudi v bodoče kritična do vseh, ki bi narodnoosvobodilni boj podcenjevali ali ga zamolčali, tudi pod pretežno, da se ne bi ob razpravi o njem ob navzočnosti različnih mislečih ljudi razveljavila polemika.»

Slovenska kulturno gospodarska zveza Trst, 18. septembra 1975

H gornji izjavi je vredno povedati še nekaj podrobnosti, ki bodo boljše osvetile stališče in nekatere trditve. Izjave društva slovenskih izobražencev niso v Dragi prebrali, ampak so jo v obliki letaka pustili na mizi. Katoliški čas jo je dobesedno objavil pretekli teden, je pa isto izjavo v svojih «Kamenčkih» komentiral že teden prejšnji in je bolj zavite trditve izjave same komentiral brez dlak na jeziku.

Pod «Kamenčki» je Katoliški glas najprej objavil poročilo s seje SKGZ in je stališče SKGZ da bodo letošnji študijski dnevi imeli nesprejemljivo okrnjen značaj potrdil z razlago, da «hoče SKGZ, da bi morali na Primorci spremeniti svojo državnost. Iz dolo 25 let trpljenja in preganjanja naj bi priznali samo tri leta (od leta 1942 do 1945).

Ni kaj reči, v tr «Kamenčkih» je le nekaj doslednosti. V vsaki številki se spreminjajo v pesek, ki jih pisec meče svojim bralcem v oči. Sicer pa tudi v poročilu o dnevi v Dragi oztraja Katoliški glas pri svojih potvorbah. Slovenski kulturno gospodarski zvezi pripisuje «hudo kras in »strah pred predavanjem o vlogi primorske slovenske duhov-

ščine za časa fašizma. Seveda je v «Kamenčkih» govoriti o partiji. Odstavek izjave Društva slovenskih izobražencev, ki govori, da se je organiziran odpor proti fašizmu na Primorskem začel že davno pred drugo vojno »ko so številne sile v tedanji Evropi še pasivno stale ob strani ali celo že pakirale z nasilniki» Katoliški glas razlaga, da »značilnost tega obdobja je, da je bila komunistična partija odločna, tihl odpor ji je bil tu, oboroženi odpor TIGR-a je pa bil nacionalističen». Kot »zgodovinska dejstva« navaja še, da je morala v letih 1939-1941 mirovati zaradi ukaza iz Moskve in da se je spustila šele ob napadu Hitlerja, »toda na Primorskem smo (partija in OF) šele, da dobi pristaneč italijanske partije 1942». Za dokaz, kako neresnično so te trditve «kamenčkih» glas, da dostavilo, da bi navedli samo podatke iz znane knjige «Aula IV».

Od vseh bralcev Katoliškega glasa gotovo ni mogoče pričakovati, da bi prebrali v knjigah zbrane dokumente in zgodovinske knjige, zato da bi se prepričali, da ni res, kar jim servira Katoliški glas, toda nekatere stvari so tako splošno znane, in na šli list je o »eh stareh« toliko napisal, da je treba velikega poguma tistemu, ki take neresnice piše.

Včeraj sta se poročila SLAVA STARC in DUSAN KRIZMAN. Svojeemu tatinu želi odbor Dijaške matice obilo sreče na novi življenjski poti.

Obvestilo župana dolinske občine

Občina Dolina javlja, da bo od slej, z namenom, da zaščiti in ovrhnoti domače vinogradništvo, izdajala dovoljenje za osmice samo tistim pridelavcem, ki bodo lahko dokazali, da je njihov pridelek iz domačih vinogradov. To pomeni, da doma pridelano vino iz kupljenega grozdja ne pride v poštev za omenjeno dovoljenje.

Župan

Opozorilo Kmečke zveze

Kmečka zveza opozarja krajevne vinogradnike, ki so se prijavili k natečaju za obnavljanje in izboljšanje vinskih klet, da morajo do konca septembra vložiti na pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu, prijavo o izvršenih delih ali izboljšavah, ki jih bodo tehniški nadzorščiki morali pregledati, da bodo mogli podeliti nagrade. Tajništvo Kmečke zveze je članom na razpolago za morebitna pojasnila in pomoč.

NA PRVI DELOVNI SEJI ZGONIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Izglasovana resolucija o aktivni zaščiti Krasa pod okriljem kraške gorske skupnosti

Izvolitev članov volilne komisije in v kraško gorsko skupnost Sodišču prijavljenih 85 primerov črnih gradenj - Podpora SSG

Ker so na prvi delovni seji zgoniškega občinskega sveta le delno izpolnili obsejni dnevi red, se bodo svetovalci ponovno sestali v prihodnjem tednu, da rešijo vsa nujna upravna vprašanja.

Začetni poseg je imel župan Guštin, ki je najprej zabeležil občinskemu svetu plodno delo in poročal o porazdelitvi odborništev med člani uprave ter o rednem delovanju odbora. Zatem je navedel finančne prispevke iz tržskega fonda za javna dela in katera dela bodo opravili, čeprav se zaradi zapletenosti postopka, dela ne morejo takoj pričeti. To pomeni, da z zavlačevanjem gre po vodi nasproti namena, investicija razpoložljivih fondov zmanjšuje denarne kupne moči in je tako treba črpati iz drugih virov, da se lahko dokončajo razna dela. Guštin je tudi omenil, da je bilo prijavljenih sodnim oblastem 85 primerov «črnih gradenj» (poleg tega 7 kršiteljev ni bilo še mogoče izslediti) in da 63 izmed teh je občinski tehnični urad že vprašal deželne oblasti za mnenje. Od vseh omenjenih kršiteljev je le 5 po prvem pozivu porušilo zgradbe. Končno je župan seznanil svetovalce, da sta občinska otroška vrtca začela s poukom že 1. septembra.

Po posegih Hrovatina in Svetličeve, ki sta poudarila nujnost »zamašitve« velike luknje (posledica vaj vojaških oklopov vozil) na križišču občinske ceste iz Briščikov s pokrajinske ceste in izboljšavo vidljivosti na ovinkih ozke ceste, ki pelje s «Krsije» proti Briščem, je bilo na prvi seji glasovanje za izvolitev 5-članske volilne komisije. Izvoljeni so bili (v oklepaju so imena, namestniki): Guštin - KPI (SI-moneta - PSD), Hrovatin - KPI (SI-Kralj - KPI), Furlan - KPI (Doljak - KPI), Perčič - PSI (Gruden - PSI) in Rebula - SS (Žigon - SS). Ker je nujno, da se komisija čimprej sestane, je bilo izglasovano, da po hitrem postopku postane volilna komisija takoj polnomočna. Izvoljeni so bili tudi občinski predstavniki v kraško gorsko skupnost: poleg župana Guština, ki mu mesto pripada po zakonu, so bili imenovani M. Budin (KPI), Gruden iz Samotorce (PSI) in Rebula (SS).

Občinski svet je soglasno potrdil sklep odbora, da občina v skladu z novim deželnim zakonom takoj vložijo prošnjo za izgradnjo telovadnice, ker se iz dneva v dan poraja vedno občutnejša potreba po osrednjem kulturnem hramu za športno in prostovolno izživljanje občanov. Na prvotno osrednjega tehničnega urada je svet privolil v pričetek treh večjih javnih del s finančnimi sredstvi, ki so bila dodeljena za letošnje finančno leto.

Občinskemu svetu je odbor predstavljal tri resolucije, ki so jih svetovalci soglasno izglasovali. Prva resolucija, ki jo bodo odposlali na pristojne deželne organe, zadeva ne-rešeno pravno in finančno stanje Slovenskega stalnega gledališča v Trstu ter poziva pristojne oblasti, naj s takojšnjim ukrepom zagotovijo ustanovi stalež, zajamčijo popolno samostojnost ter možnost nemotenega izvrševanja vloge in poslanstva za slovensko narodnostno skupnost. S tem v zvezi je Orel (KPI) poudaril, da je izglasovanje resolucije edino »moralno« oržje, s katerim razpolaga občinski svet in je zaželel, da bi vendarle bilo rešeno to pereče vprašanje. Rebula (SS) pa je navedel, da SSG ni še polnopravno, ker zakon predvideva, da neko mesto ne sme imeti več kot eno stalno gledališče. Zato je nujen popravek k zakonskemu določilu.

Druga resolucija se nanaša na zadnje kriminalne ukrepe v fašistični Španiji, kjer prebivalstvo z zvezo razjuga pogreša najosnovnejše svobode. Zgoniški občinski svet kot izraz antifašističnega črta izreka solidarnost s španskimi silami, ki se bori proti črni diktaturi ter poziva italijansko zunanje ministrstvo, špansko veleposlanstvo in konzulat, da takoj posredujejo za preprečitev usmrtnih osmih španskim in dveh baskovskih rodoljubov Rebula in Orel sta obžalovala tako početje španskih oblasti nad državljani, katerih edina krivda je v tem, da ljubijo svoj narod.

Končno je v imenu odbora M. Budin orisal resolucijo, ki zagovarja aktivno zaščito Krasa, vendar po okriljem kraške gorske skupnosti. V predhodno razpravo so posegli Gruden in Rebula (SS), S. Budin (PSD) in Orel (KPI), ki so »govorili isti jezik«: izrekli so se za neuresničljivost »Belcijskih rezervatov, ki bi bili naperjeni proti slovenski narodnosti skupnosti in bi ne bili funkcionalni (le muzeji) brez

NENADNA SMRT KARLA LEBANA

V torko smo pospremili na zadnji poti na katinarsko pokopališče Karla Lebona iz Lonjerja. Vest o njegovi smrti je globoko odjeknila v vasi, kjer je bil znan kot vesten delavec, kot še skrbnejši mož in oče. Hudo je, če se zgubi sorodnika, še huje pa je, če nenadoma zmanjka človek, ki je vse življenje garal, da je lahko vzdrževal družino in si pripravil prijetnejšo bodočnost.

Pokojni Karlo je bil rojen 8. decembra 1907 na Kolonkovcu v revni družini: poleg staršev sta bila še dva brata ter dve sestri. Sam se je moral kmalu navaditi na trdo življenje. Ko se je vrnil od vojakov, je bil dolgo let brez stalne zaposlitve ter se je moral preživljati, kot je vedel in znal. Medtem se je poročil z Lonjerko Mileno Glavinovo, ki je do zadnjega trenutka delila z njim veselje in žalostne trenutke življenja. Imela sta dve hčerki in skupno z mlajšo je vse od konca vojne dalje prebival v Lonjerju, kjer si je s prihranki kupil hišo ter si na skalnem potu do ceste naredil lepe vrtove. Kar ga je stalo nemalo truda, saj je moral za cementne zide nanesti več kubičkov zemlje, da je lahko skril globoke skale ter pripravil vrt, kjer je nato pomagal ženi gojiti cvetje. Po dolgem iskanju službe, marsikje so ga odpravili, ker ni imel izkaznice fascije, si je po glem naključju našel zaposlitev v rafineriji Esso, kjer je nato ostal dolgih 32 let, vse do odhoda v pokoj pred osmimi leti. Vendar pa ni počival. Kot zidar je pomagal marsikomu v Lonjerju in izven vasi, da si je popravil zid ali hišo, zadnja leta pa se je posvetil gradnji nove hiše, vendar ni bilo dano, da bi jo videl popolnoma dokončano. Pokojni Karlo je bil zelo znan v vasi, saj je bil vselej naraven ter je rad marsikomu povedal, predvsem pa se je odlikoval po svoji vestnosti. Zadnje čase pa je bolehal in se zdravil v bolnišnici.

Ko je kazalo, da bo bolje, se mu je povsem nepričakovano utrgala nit življenja.

R. Pečar

Disma uredništva

Z našega letošnjega seminarja

Seminar za ravnatelje in vzgojitelje Dijaških domov v Škofji Loki od 1. do 3. septembra je moj drugi seminar te vrste in prav tako kot lani je moje navdušenje naraščalo iz dneva v dan, ko so nam predavatelji govorili o tehnikah in metodah poučevanja učencev osebnosti (prof. Jože Trečak), o obstoju pozitivnih premikov v teoriji in praksi domače pedagogike (prof. Ciril Brezovec) ali da morajo med učenci v vzgojiteljski vladati načela demokratičnih odnosov, ki se seveda lahko uresničijo le pod določenimi subjektivnimi ali objektivnimi pogoji (prof. Ivan Škoflec).

Bile so to izredno zanimive teme, izredno privlačne, saj so mi priklenile na stol. Bil je izreden seminar s katerega sem odnesla izredno vtis. Odsli sem s sklepom, da se bom prišla dela s pravo mero zagnanosti in predvsem ljubezni. In prepričana sem, da velja to tudi za vse ostale udeležence tečaja, tako iz Trsta kot Gorice in Celovca.

Dopolnjevni so potekali v znamenju predavanja, popoldne pa smo se podajali na krajše izlete v Kropot, star železarski kraj v kotlu Jelovce, v Črncro pri Škofji Loki, kjer stoji mogočna cerkev, ki ima še ohranjene dele romanske stavbe iz 13. stol. in vrsto fresk iz raznih dob, k spomeniku padlim v Drugi svetovni vojni, ki jo je med vojno okupator do tal porušil in požgal.

Aleksandra Malalan

V TREBČAH GANLJIVO SLOVO OD L. KRALJA

Več opomogel. Včeraj so njegovo truplo položili v večnemu počitku. Velika množica vaščanov in ljudi iz sosednjih in drugih krajev ga je ganjeno pospremila na zadnji poti do vaškega pokopališča.

V vasi je bil priljubljen zaradi svojega blagega in vseleže značaja. Aktivno se je udeleževal tudi v vaški organizaciji, predvsem v športnem društvu, kjer je bil odbornik, ter v vaški sekciji KPI.

Livij zapuščala ženo Marijo, 12-letno hčerko Mirjano, mamo Viktorijo in številne druge sorodnike. Vsem izrekamo iskreno sožalje.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina Tončke in Mirkota Čača darujejo stric Gašpar, bratanci in sestrične Starešini iz Lonjerja 30.000 lir za PD Lonjer - Katinara.

V počastitev spomina Karla Lebona darujejo Viktor in Milena Širca 5000 lir za PD Lonjer - Katinara in 5000 lir za TPPZ.

Odbor za proslavo 80-letnice šol Družbe Sv. Cirila in Metoda v Trstu, po zaključku obračuna proslave je odločil, da podeli preostalo gotovino 36.000 lir Dijaški matici v Trstu in 36.000 lir Slovenskemu dobrodelnemu društvu.

V spomin Marije Ravbar iz Sežane daruje Ivanka Dolenc z Opčin 2.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Marija in Albin Krizman z Opčin darujejo 5.000 lir za gradnjo Doma distrofičnih bolnikov na Opčinah. Karlo Lebona darujejo družini Čok-Renko 3.000 lir za PD Lonjer - Katinara.

V počastitev spomina pok. Karla Lebona darujejo nositelji krste in vencev 10.000 lir za PD Lonjer - Katinara, 10.000 lir za Kolesarski klub Adria in 10.000 lir za TPPZ.

V počastitev spomina in nameste cvetja na grob Karla Lebona daruje sekcija KPI 10.000 lir za PD Lonjer - Katinara.

Za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Bazovici daruje Zora Presel 5.000 lir.

V spomin Josipa Kureta ob 2. obletnici smrti daruje družina Boljunc 2.400 5.000 lir za PD Prešeren, 5.000 lir za SD Breg, 5.000 lir za Dijaško matico in 5.000 lir za sklad Dela. V isti namen daruje svakinja Marija Zobeč vd. Novel 3.000 lir za PD Prešeren.

Za nakup novih oblek pevskemu zboru PD Prešeren iz Boljunc prispevajo: ansambel Supergroup 30 tisoč, Vitorio Vodopivec (Boljunc 384) 10.000, Vojko Petaros (Opčine) 5.000, Marija in Dušan Petaros (Dolina 168) 5.000, Valentin Jerica (Boljunc 145) 5.000, Lojza Senica (Boljunc 255) 5.000, Lojze in Dorka Vodopivec (Boljunc 307) 5.000, Santa Zetjral (Boljunc 262) 2.500, Pepl. Mario in Drago Ota (Boljunc 38) 10.000 in Aldo Zobeč (Boljunc 17) 5.000 lir.

Za SD Bor daruje T. Pertot 50.000 lir.

V spomin na pok. Viktorijo Kosmina daruje družina Komar iz Bazovice 2.500 lir za SD Zarja in 2.500 lir za PD Lipo.

V spomin na pok. Karla Lebona daruje Antonija Barovina 1.000 lir za PD Lonjer - Katinara.

Nameste cvetja na grob Milke Babuder darujejo družini Gornik in Milčević (Gropada št. 60) 5.000 lir za SD Zarja.

Nameste cvetja na grob Justa Bogata daruje družina Škabar Kraus 10.000 lir za spomenik padlim v NOB v Trstu.

KMEČKA IN OBRTNIŠKA POSOJILNICA V NABREŽINI

Tel. 200186

- sprejema hranilne vloge in
- nudi posojila po ugodnih obrestnih merah

NUDI VSE BANČNE USLUGE

Urniki: 8.30 - 12.30
16.00 - 17.00

Ob sobotah zaprto

sveže pražena kava = prihranek

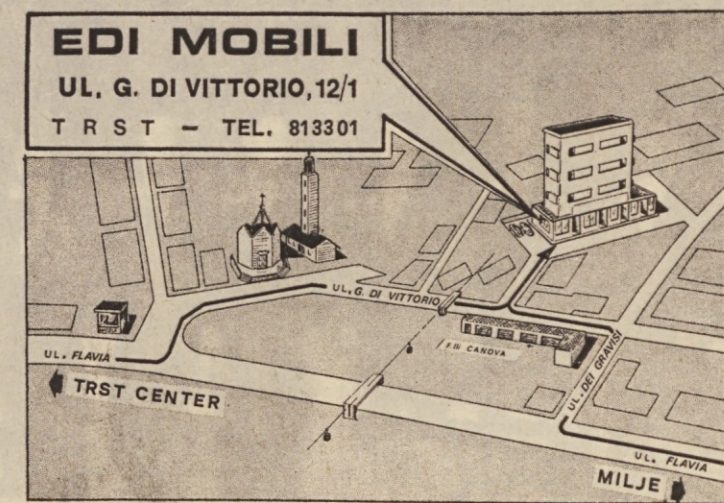
Sveže pražena kava pomeni prihranek, ker da več škodelo okusne in dišeče kave.

CREMCAFFÈ praži kavo vsak dan in jo sproti vsak dan dostavlja CREMCAFFÈ Vam daje vedno vse najboljše

Cremcaffè PRIMO ROVIS

Največja izbira surove in pražene kave v Trstu po najugodnejših cenah
DEGUSTACIJA: TRG CARLO GOLDONI 10 - Telefoni 793.735 - 750.575
PRAŽARNA: UL. PIGAFETTA 6/1 - Tel. 820.747 - Industrijske cone
PUNTO FRANCO VECCHIO Skladišče 10 - Tel. 29.210

Na novo odprt velik salon pohištva

Vse za sodobno opremo ter stilno pohištvo - Izbrani artikli - DOBRE CENE

SERVIS IN GARANCIJA OD KVALIFICIRANEGA OSEBJA

Odkup rabljenega pohištva po godnih cenah

SPALNICE

DNEVNE SOBE

SPREJEMNICE

KUHINJE

VHODI

ŠTATENBERŠKO SREČANJE PISATELJEV 1975

Razvejanje in globoke misli o slovenski književnosti NOB

Pisanje na tematiko NOB naj bi bilo stalno in bolj povezano z družbenim dogajanjem - Več kakovostnih del za šole!

Podobor Društva slovenskih pisateljev Maribor je priredil že 12. srečanje književnikov iz Slovenije in drugih jugoslovanskih republik in iz zamejskega na gradu Štatenberg. Pokroviteljstvo nad srečanjem s temo književnost o narodnoosvobodilni vojni, je prevzela metalna tovarna IMPOL iz Slovenske Bistrice, ki slavi letos 150. obletnico obstoja.

Predsednica mariborskega podobora pisateljev Nada Gaborovičeva je odprla delovno srečanje in pozdravila nad trideset udeležencev. Med njimi je bilo več pisateljev, ki so si kaili peresa v partizanih in v taboriščih.

Po dobrodošlici preds. skupščine Slovenske Bistrice Alojza Korosa, je pozdravil navzoce predsednik organizacijskega odbora srečanja, tajnik podobora DSP Janez Švajncar. Po obrazložitvi delovnega programa je prebral nekaj pismenih pozdravov in opravičil poveljence, ki se zaradi bolezni ali drugih zadržkov niso mogli udeležiti srečanja.

Vredno je poudariti, da je bilo letošnje štatenberško srečanje prvo povojno srečanje na tematiko književnosti o NOB ob 30. obletnici osvoboditve.

V dveh dneh se je nato izvršilo šestdeset referatov, poročil in diskusijskih prispevkov, ki so zadevali književnost o NOB. Z različnih zornih kotov so osvetlili tematiko in pretresali dosedanje literarno delo in njegovo odzivnost v vsej širini problematike. Za vsakega prispevka posameznih avtorjev, ki so se izvršili po abecednem redu, zgornjo prajzo o pestri razvejanosti misli, razglednosti in poročil o vlogi književnosti o NOB.

Najprej so, zaradi opravičljive odsotnosti avtorja, prebrali referat Vladimira Čerkeza iz Sarajeva: Humanistična angažiranost ustvarjanja NOB; sledili so France Forstnerič z referatom NOB v književnosti - nekaj možnih izhodišč, Emil Frelih Slovenska beseda v italijanskem taborišču Gonars, Nada Gaborovič Beseda v NOB, Vladimir Gajšek resume referata: Literatura pred, med in po vojni, Vlado Habjan Narodnoosvobodilni boj v slovenski literaturi, Srečko Golob o Filmskem ustvarjanju na temo NOB, Ivan Jan O leposlovju in zgodovinskih spremenljivostih v literaturi, Antonio Marinković iz Kruševca Tema kolektivne smrti v poeziji NOB, Branko Rudolf O kulturnem položaju v NOB in o delavskem gibanju in Janez Švajncar Kako sem spoznaval NOB skozi književnost.

Še ena teza o Beneški Sloveniji

Narodna in študijska knjižnica v Trstu je med številnimi zanimivimi noviteta prešla pred kratkim tudi en izvod nadpise zanimivega in koristnega diplomatskega dela, ki ga je o Beneški Sloveniji predložila v geografskem laboratoriju fakultete za književnost in filozofijo triške univerze visokošolska LUCINA GRATTONI, in sicer pri uin. prof. dr. Gianpiero Cotti Cometti, pod naslovom «LE VALLI DEL NATIONE - RICERCA DI GEOGRAFIA AGRARIA» v akad. letu 1974-75. Gre po površnem listanju tega obsejnega in dragocenega dela se lahko reče, da gre za temeljito študijo problema, ki je bil za našo Benečijo vedno zelo pereča, a je zelo aktualen zlasti danes, saj je povezan z doslej največjim iseljevanjem v zgodovini teh krajev.

Avtorica omenjenih raziskav je delo razdelila na tri dele, ki nosijo naslove: Prirodno okolje - Ljudsko okolje - Ustroj kmetijske proizvodnje. Tem trem delom sledijo še: zaključki, dodatki, imena krajev in bibliografija ter zemljevidi.

V prvem delu je obdelana geografska plat Nadiskih dolin, njihovo podnebje, vodnje, kmetijska zemljišča in spontano rastlinstvo. V drugem delu pa najdemo slednja poglavja: Nad. doline pred prihodom Slovencev; Slovenci do konca XIX. stoletja; Slovenci v tem stol. ter značilnosti in iseljevanja v desetletju 1961-1971. Sledijo še tri poglavja: 1. Politično - upravne ureditve Slovencev, in sicer: a) od razdobja patriarhata do priključitve k Italiji; b) po l. 1966 in c) ureditve danes. - 2. Naselitev posameznih etničnih skupin. To poglavje pa je razdeljeno zopet na dva dela, v katerih se obravnavajo najprej tipi teh naselij in armatura bivalitve ter infrastruktura naselij. V zadnjem - šestem - poglavju tega dela pa so obdelane oblike kmetijskih hiš.

Najboljšeje je seveda tretji del tega tehnega diplomatskega dela, saj obsega skoraj 80 tipičnih strani.

V kratkih, na eni sami strani strnjenih zaključkih, omemra avtorica vse probleme, ki jih je raziskala: iseljevanje, pomanjkanje industrije in trgovine, pomanjkanje kmetijske proizvodnje, povzročanje neobdelane plodne zemlje in končno politične pogoje, ki jih je moralo prebivalstvo trpeti ter nepriznavanje njegove narodnostne istovestnosti.

Kolikor nam je znano, je omenjeno diplomatsko delo za tretje, ki po drugi vojni obravnava izključno beneškoslovensko problematiko.

Nadalje so bili zaradi odsotnosti avtorjev prebrani še referati Matveje Haceta O vlogi partizanskega pisanja na Slovenskem, Dušana Mevlje O tematiki NOB v moderni književnosti in Djorda Radišića iz Beograda Neogibnost človeka, ki se bori.

Prav tako zanimivi so bili ustni prispevki, ki so se nagibali polemični obravnavi. Tako se je Franci Rudolf dotaknil filmov o NOB, ki prikazujejo mladini osvobodilno borbo v obliki kvačk. Takšni filmi z mnogo streljanja in krvi bolj zabavajo mladino, kot da jo soočijo s trdoto bojevanja njihovih očetov. Leopold Suhodolčan je pričakal vojno kot deček in je šele po vojni v šoli zvedel o partizanskih bojih. Zato piše o sodobni tematiki, ki jo bolje pozna.

Tone Svetina je pisanje o NOB razmotril s kritične strani. Kljub precejšnemu pisanju o tej temi nekateri pre malo vrednotijo takšna dela. Mnogi jih celo omalovažajo kot manj vredno umetniško blago, češ, spisi o vojni so vojna književnost; zato je ta literatura v njihovih očeh manj vredna literarna zvrst. Z duhoviti polemiki nimajo posegi je osvetlil marsikatera živa nasprotja v današnji moderni književnosti. Branko Rudolf je nato povezal polemiko s prikazi neke ameriške knjige, ki opisuje vojno z resnično umetniško odgovornostjo, kar je sicer v tovrstni ameriški književnosti precejšnja redkost.

Alenka Glazerjeva se je dotaknila otroške literature o NOB, ki je znal s svojim pisanjem nepokorni France Bevk tako živo in poudarjeno približati otrokom. Pri tem se je dotaknila tudi festivala Kurek in pozvala pisatelje naj bi čimveč sodelovali s to ustanovo.

Vladimir Gajšek je nízal misli o nihilizmu v literaturi o NOB, domislil je Ivan Jan izrekel nekaj ključnih o povezavi mladih in starih piscev, ki se jim je s svojimi pripombami pridružil tudi pesnik Tone Dodek. Velimir Batič je razpravljal o umetniških kriterijih v pisanju o vojni in revoluciji, domislil je Andrej Kokot iz Celovca, kot edini predstavnik iz zamejstva, seznanil navzoce o koroskih kulturnih problemih in o pisanju o NOB na Koroskem, kjer skušajo celo izpodbijati dejstvo, da so bili na Koroskem partizani.

Tone Potokar iz Zagreba je nato govoril o presenetljivi izdaji časopisa Partizanskega dnevnika, predhodnika sedanjega časopisa Primorski dnevnik. Z radostjo je pozdravil to izdajo in pohvalil pobudo izdajatelja, ki je ob 30-letnici osvoboditve omogočila izid te edinstvene edicije.

Se in še bi lahko nanizali misli in ugotavljanja posameznih diskusantov, ki so pretresali dosedanje literarno delo o NOB. V listini sklepnih stališč, ki so bila na koncu srečanja sprejeta soglasno, so osvetlili obravnavano tematiko z različnih pogledov svobodne literature.

Predvsem so bila iskana izhodišča, ki naj bi utemeljila in poglabila obravnavanje revolucije vseh generacij, zlasti mlajših. Izrazili so željo, da naj bi se stalno ustvarjalci pogostejše sočali z mlajšo pišočo generacijo, se tako medsebojno spoznavali, dopolnjevali in odpirali nove perspektive. Iz tega bi naj zrasle nove možnosti za ocenjevanje in osvetljevanje NOB s celovitimi pogledi in v širših zgodovinskih razponih.

Zazeleno je, da ne bi bilo pisanje na temo NOB le obelisk in občasno, temveč stalno in bolj povezano z družbenim dogajanjem, zdaj in v prihodnje in da pri umetniškem oblikovanju tematike NOB naj ne bo idejno zastopavljena ali celo skrita. Tudi zgodovinske in politične razprave ne bi smele biti samo objektivno razčišči vse pogoje in zgodovino, ki je pripeljala do NOB. Zato je pisateljem potrebno večje razumevanje pri iskanju potrebne dokumentacije pa tudi finančna pomoč.

Nadaljnji sklepi ugotavljajo, da slovenska literarna zgodovina po tridesetih letih še nima orientacijskega pregleda o celotni ustvarjalni dejavnosti tega področja. Zato želijo, da ustrezne ustanove to vrzel čimprej odpravijo.

Kljub temu, da sta se literatura in časopisje odzvala potrebi obravnave revolucionarnega dogajanja, pa dnevni tisk in RTV premalo poroča o pomembnejših delih z omenjeno tematiko. Še bolj pogrešajo poglobljene literarne kritike.

Srečanje je ugotovilo, da tudi obstoječega šole in ustanove ne uparabljajo in ne poznajo dovolj. Ugotovljeno je, da je tovrstne literature, zlasti za prosvetno vzgojne ustanove, kolikinsko sicer precej, kakovostno pa občutno premalo. Vrh tega tista, ki obstaja, ni uporabljena dovolj sistematično v vzgojne namene.

Na koncu sprejetih stališč je še poudarek, da bi bilo treba obravnavano literaturo ponovno prebrati, kritično, vsestransko in v slovenskem merilu. To velja še posebej za zamejstvo.

V času srečanja sta dve manjši skupini pisateljev obiskali tovarno IMPOL in osnovno šolo v Makolah. V tovarni so se po ogledu naprav sestli v sindikalni dvorani s mlajšimi delavci, ki so se živo zanimali za pisateljsko ustvarjanje. Največ vprašanj so naslovili na Toneta Svetino, katerega Ukana soni med najbolj znani in najbolj brana dela med delavci tovarne IMPOL. V Makolah pa so v veliki

ko zadovoljstvo učencev prebrali avtorjev prebrani še referati Matveje Haceta O vlogi partizanskega pisanja na Slovenskem, Dušana Mevlje O tematiki NOB v moderni književnosti in Djorda Radišića iz Beograda Neogibnost človeka, ki se bori.

Dvanajsto štatenberško srečanje pisateljev, je ob zaključku izrpnega razpravljanja sprejelo sklep, da bo srečanje v prihodnjem letu posvečeno Književnosti v kulturni akciji. Na predlog Antona Ingolič se bo v letu stote obletnice rojstva Ivana Cankarja odvijalo pod geslom Cankarjevega citata «V areni življenja sem stal», kar bo najlepše omogočilo konfrontacijo pisateljev do sodobne tematike.

Sklepi del srečanja je bil v krasni viteški dvorani gradu. Na svečanosti je nekaj pesmi ubrano zapel dekliski zbor DPD Svobode iz Slovenske Bistrice. Razen pisateljev so bili navzoči tudi predstavniki letošnjega pokroviteljstva Tovarne IMPOL, družbenopolitičnih organizacij občine Slovenska Bistrica in zastopnik občine Maribor, ki so izrekli vse priznanje po-zrtvovalnim organizatorjem te edinstvene vsakotne manifestacije v podnožju Haloz - podoboru slovenskih pisateljev Maribor - in izrekli dobrodoščilo za ponovno srečanje v prihodnjem letu.

EMIL FRELIH

ŠE O LETOŠNJEM ZBOROVSKEM TEKMOVANJU V AREZZU

Zbori iz Moskve, Sofije in Budimpešte zasluženno pobrali vse glavne lovorike

Tudi italijanski zbori prodirajo v evropski vrh - Edini zastopnik iz Jugoslavije, zbor «Tone Tomšič» iz Ljubljane, manj blestel kot navadno

Letošnjemu mednarodnemu tekmovanju pevskih zborov «Guido D'Arezzo» v Arezzu sta v vrhunskem petju dala še poseben vtis mešani zbor konservatorija «Čajkovski» iz Moskve in mladinski pevski zbor iz bolgarskega mesta Rousse, ki sta se tako po svoji vokalni dovršeni pripravi - zlasti, intonacijski čistosti, enotnosti delovanja - kakor po muzikalni kulturi, znatno dvignila nad ostale, celo nekatere zelo dobre zборе. Oba sta v svojih kategorijah - v polifoni glasbi - pokazala izredno prečiščeno petje, ki je vzbudilo v poslušalca pravo občudovanje, v plemeniti iztiranosti oblikovane fraze so se spletale v osvajajočo muzikalno celotnost, polno duhovnega poleta in pristnega občutja.

Moskovski zbor je vodil mlad, temperamenten dirigent Valerij Poljanski, ki je svojo interpretacijsko moč pokazal zlasti v delih Borjanskanskega in Sidelnikova. Antonij Nikolov, ki je vodil bolgarski mladinski zbor, pa je potrdil upešnost na visoki strokovni stopnji sistematično urejene pevske vzgoje mladine na Bolgarskem. Čeprav pevsko ne tako dovršena in v interpretaciji dognana, sta vendarle zapustila vtis dobrega zbor mešani zbor «Bartok» iz Budimpešte ter mešani univerzitetni zbor iz Mendoza v Argentini, ki razpolaga z zelo lepimi glasovi. Prvi je odnesel drugo, drugi pa tretjo nagrado. Tudi komorni zbor iz Lienza, zbor Hausen iz Frankfurt, zbor Tomšič iz Ljubljane ter zbor Univerzitetnega glasbenega centra iz Cagliarija lahko štejejo med boljše pevske zборе, čeprav zadnji trije zaradi visokega kriterija žirije niso bili pripuščeni v finale. Ugotovili smo napredek zbor iz Cagliarija: zlitje je in v interpretaciji plastičnosti, zlasti so njegove dobre strani prišle do izraza pri ljudskih pesmih. Akademski zbor «Tone Tomšič» iz

Ljubljane je bil sicer korektno pripravljen, vendar ni deloval tako prepričljivo, kakor smo ga bili vajeni na njegovih nastopih in koncertih doma, kjer med amaterskimi zbori takorekto nima konkurence. Največ je dosegel v ljudskih pesmih, ko je zasedel četrto nagrado mesto. Škoda tudi, da je iz vrstna Vrabčeva «Polka» je ukazala zaradi prehitrega tempa izgubiti, znatno dvignila nad ostale, celo nekatere zelo dobre zборе. Oba sta v svojih kategorijah - v polifoni glasbi - pokazala izredno prečiščeno petje, ki je vzbudilo v poslušalca pravo občudovanje, v plemeniti iztiranosti oblikovane fraze so se spletale v osvajajočo muzikalno celotnost, polno duhovnega poleta in pristnega občutja.

Med moskvi zbori so se v polifonskem petju plosirali na prva tri mesta: zbor Hausen iz Frankfurt, univerzitetni zbor iz Mendoza v Argentini in presnetljivo muzikalno prepričujoči zbor rudarjev S. Barbara iz Massa Marittima.

V gregorijanskem petju sta v omeni dosegla enako številko točk Le voci bianche del Coro sociale di Pressano in komorni zbor iz Lienza. Po iztiranosti muzikalno stilni interpretaciji pa je bil le nekoliko boljši prvi zbor, ki ga vodi Giuseppe Nicolini. Druga je pripravil Artur Gtewenger. Zbor malih pevcev iz Pressana je, ki je dosegel še en uspeh: v kategoriji mladinskih zborov v polifonskem petju so mu prisodili drugo mesto. Ni sicer, z ozirom na to priznanje, tako blizu bolgarskemu mladinskemu zboru, vendar je na določeni ravni pevske dovršenosti in muziciranja, ki odraža sistematično delo vokalne priprave in muzikalne vzgoje. Po taki poti bi moral mladinski zbor Schola cantorum «G. Puccini» srednje šole «F. De Sanctis» iz Genzara pri Rimu, ki je prejel tretjo nagrado, je pa po samih pevski plati in tudi po interpretacijski šibkejši in pravzaprav od lanskega nastopa mislo zaznala večjega napredka. Nekoliko boljše in zasluženno ocenjen je bil pri gregorijanskem petju, kjer je tu

di zasedel tretje mesto.

Kakor smo že omenili v prvem poročilu iz Arezza, so bili letos najšibkejši ženski pevski zbori. Glasovno najbolj izenačen in zlit, v delovanju kompakten ter interpetacijsko najbolj dosegel je bil ženski sestav univerzitetnega zbor iz Mendoza v Argentini, vodi ga Jose Felipe Valles, ki je tudi osvojil prvo mesto in je bil tudi sprejel nad ostalimi zbori, pred drugonagradnim zborom Laurenciana iz Chivenne ter pred tretjenagradnim komornim zborom Hausen iz Frankfurt.

Tekmovanja v ljudski pesmi se je udeležilo deset zborov, v finale je bilo pripuščeno pet, katerih poprečje je bilo občutno višje od ostalih zborov. Do posebnega izraza se tukaj prišle madžarske pevske tradicije, ki jih je predstavil zbor «Bartok» iz Budimpešte pod vodstvom Ferenc Sopszana; priporil si je - za v vsej njeni temperamentnosti izraženo ljudsko pesem, oblikovano v dovršenem petju, v katerem se je odražal pristni ljudski duh tako v liricnem razpoloženju, kakor v razigranosti ognjeviti ritmov - prvo nagrado. Drugo mesto, kakor smo že omenili, je pripadlo zboru iz Cagliarija, ki je pokazal ubrano petje in pristne izraz lirčnih pesmi ter paznosno razvnetih plesov. Tretje mesto so prisodili mešanemu zboru «Čajkovski» iz Moskve; ta ni imel v finalu na sporedu srečnice izbranih pesmi, ki bi po svojih prirdbah odražale večjo težo in razgibanost. Sicer pa je zbor predložen izvedel v dovršenem petju in interpretacijski dognanosti v smislu ljudskega kolorita, toda prekratke pesmi so ostale brez močnejšega učinka.

Po ceremonialnem zaključku konkursa in podelitvi nagrad zborom in zborovodjem, se je pričel koncert nagrajenih zborov. Nastopili so mladinski zbor iz Pressana, zbor iz Lienza, mladinski zbor iz Bol-

rije, zbori Hausen iz Frankfurt, iz Cagliarija, iz Mendoza, iz Moskve in iz Budimpešte. Omenjam posebej ta koncert zaradi tega, ker je bil po sestavu programa in po izvršnem izvajanju, ki je kljub raznovrstnosti zborov in kljub temu, da je trajal koncert skoro do dveh drugega jutra, odbral vse dobiživo napetost, kar se ob podobnih priložnostih le redko zgodi. Koncert je otvoril izvrsten moski zbor iz Arezza, ki ga poznamo že s tekmovanja v Gorici. Med drugim je zapel tudi odlomek iz Mokranjeve X. rukoveti ter furiantko v priredbi Emila Cossetta.

IVAN SILIČ

V OKVIRU PEVSKEGA TEKMOVANJA «SEGHIZZI»

ZNANSTVENE ANALIZE PALESTRINOVEGA OPUSA

V razpravo vrste italijanskih in inozemskih izvedencev je tehtno posegel tudi slovenski muzikolog profesor Hoeffler iz Ljubljane

Goriški pevski zbor Cesare Augusto Seghizzi je tudi letos organiziral evropsko posvetovanje v zborovskem petju, ki je bilo že šestič v Gorici od 16. do 18. t.m. Glede na 450-letnico rojstva skladatelja Giovannija Pierluigia Palestrine so bila predavanja ozioroma studije, posvečene veličini njegovega opusa. Predavatelji in in znanstveniki so skušali njegovo umetniško osebnost osvetliti z raznih vidikov in zlasti nekateri, kakor prof. Raffaello Monterosso iz Cremona, prof. Jerome Roche iz Anglije, prof. Walter Pass z Dunaja, prof. Janez Hoeffler z ljubljanske univerze, prof. Haimerich Poos iz Berlina ter prof. Alberto Ghislanzoni so prispevali nove elemente v pristopanju in odkrivanju zgodovinske pogojenosti in ustvarjalne atmosfere njegovega obdobja, njegovih predhodnikov, pomena njegovih genialnih ustvaritev, ki so kot epohalni vrhunec imele vpliv v evropski glasbeni tvornosti. Tako prof. Roche kakor prof. Hoeffler, ki je obravnaval motete za dva zbora in pokazal umetnikovo pot v izpopolnjevanju del zvrsti, vidita v Palestrinovih delih celo zametke kasnejšega glasbenega baroka.

Poseben prinos v smislu stilnih posebnosti in o vprašanju izvajanja je nudilo predavanje prof. Domenica Bartoluccija iz Rima. Njegovo predavanje je bilo pomebno za številne pevce, katerim je kot dober poznavalec Palestrinove glasbe in kot dober poznavalec zborovskega petja iz lastne prakse lahko na otipljiv in jasen način pokazal z nekaj značilnimi primeri. Seveda je izval pri pevovodjih pravi val zanimanja. Le-to se je še stopnjevalo po predavanju romunskega profesorja Borisa Cobasiana, ki je prav tako obravnaval vprašanje estetskega pristopa do ustvaritve Palestrinovega dela, za kar sta mu dali povod izvedbi dveh zborov istega Palestrinovega dela. Tukaj je predavatelj hotel poleg upoštevanja stilnih značilnosti in naslonite na partituro poudariti važnost individualne poustvarjalne moči dirigenta.

Vprašanja muzikoloških raziskav in rezultatov izsledkov, skrajša muzikološkega dela na eni ter plastičnega dela ali poustvarjalnega dela na drugi strani, se je ob sklepu posvetovanja dotaknil predsednik unije italijanskih pevskih zborov, ki šteje danes okoli 8.000 zborov, prof. Zecchi.

Ta se je zavzel za medsebojno sodelovanje rekoč, da bi tudi pevovodje morali posvetiti več pozornosti za lastno poznavanje muzikoloških izsledkov, za boljše razumevanje avtorjev in njihovih ustvarjalnih posebnosti. Mnogo koristnega je pevovodjem povedal tudi prof. Giuseppe Radole iz Trsta.

Zanimiva so bila predavanja referentov iz vzhodnih držav. Hristo Alistirov je govoril o pozornosti, ki jo zbori v Bolgariji posvečajo v svojih programih Palestrini, s katerimi se pevovodje seznanjajo že na katedri za zborovsko petje na glasbeni akademiji. Tibor Szabo je govoril o vplivih Palestrinove glasbe v delih madžarskih skladateljev od Franza Liszta do Kodarja in celo Bartoka, za kar pa nas ni dočela prepričal. Zlasti zadnja dva sta tako močni umetniški osebnosti, da ne bi mogli zaslužiti v njih takega vpliva. Odkril pa nam je marsikaj referat poljskega predavatelja prof. Jerzija Kolaczowskega iz Varšave, ki je z zgodovinskimi podatki podal zanimivo sliko posrednega in neposrednega vpliva Palestrine na Poljskem z glasbenim žariščem najprej na kraljevem dvoru v Krakovu, kasneje pa v Varšavi. No, tudi v sporedih poljskih zborov se vse česče srečujemo s poljskimi avtorji od 16. do 18. stoletja.

Evropskemu srečanju o zborovskem petju je predsedoval prof. Vito Levy iz Trsta, ki je z njemu lastno pronicljivostjo povzegal in strnjeno obliki vsebino predavanj in takoj dal svoje pripombe ali poudarke na važnejše in pomembnejše misli ali izsledke predavateljev.

IVAN SILIČ

Prejeli smo

ISTRA, mesečnik za kulturo, književnost in družbeno vprašanja. Leto 13., šte. —, 1975. — Pul. — Glavni in odg. urednik Mario Kalčić. — Iz vsebine:

Pavao Petric: «Kaj mislijo maturanti Istre o religiji».

Jelena Lužina - Sladonja: «Slojevitost Grumovega Dogodka v mestu Goga».

Lino Šepić: «Grožnjan - mesto umetnosti».

Vjekoslav Stoković: «Josip Volčić Istranin». (J.V.I. je obiskoval jezuitsko gimnazijo v Gorici in je bil velik propagandist panslavizma.

NOVOST S KNJIŽNIH POLIC

Še dve knjigi izbranega dela velikega Poljaka Sienkiewicza

V novelah, ki jih vsebuje 11. knjiga, Sienkiewicz obračunava z brezobzirnostjo poljskega plemstva pred koncem preteklega stoletja

Državna založba Slovenije se je pred leti odločila, da v izboru desetih knjig izda izbrana dela znane poljskega klasika, pisatelja Henryka Sienkiewicza. Zdej po nekaj letih je izbral narasel na dvajset knjig in pravkar sta izšli dve nadaljnji knjigi, ki dopolnjujeta delo tega velikega pisatelja v slovenskem prevodu. Razen tega je na koncu zadnje knjige prevajalec Janko Moder dodal spremeno besedo o pisatelju in njegovem delu. Morda bi ta sodila bolj na začetek izdajanja, vendar pa tudi na koncu zadnje knjige predstavljajo dopolnitev te predstavite pisatelja, ki sodi sicer med pisateljsko generacijo preteklega stoletja, njegova dela, ne sicer vsa, pa vendar s svojim pomenom segajo tudi v današnji čas. Kot prvi Poljak je Sienkiewicz leta 1905 dobil tudi Nobelovo nagrado, pa je to le dostojno potrjevala kvalitete njegovega pisanja in pomembnosti njegovega dela. Ni tu mesta, da bi podrobneje pisali o Sienkiewiczu, niti o njegovem delu. Bralec njegovih knjig bo to lahko prebral v spremni besedi, ki ima le splošen namen informirati bralca in ne obravnavati poglobljeno pisateljevega dela in pomena. Bralec bo segel po branju. V zadnji knjigi bo našel izbor Sienkiewiczovih novel. Gre za trinajst novel, ki jih je izbral prevajalec. Večinoma gre za novele, ki so nastale med pisateljevim bivanjem v Parizu. To bivanje je vzpodbudilo pisateljsko dejavnost, obenem pa je tudi izostrilo kritičnost pisatelja do razmer v tujini in izoblikovalo njegov odnos do domačih problemov. Tako v nekaterih novelah (Godiec Janko, Jan-gel) napada poljsko plemstvo, ki pa fantazira o Parizu, pri tem pa izoblikuje domaće ljudi. Z brezobzirnim realizmom je napisal novelo «Iz dnevnika domaćega učitelja», «Iz dnevnika domaćega učitelja» je kritika razmer pod rusko okupacijo. Tudi novela Bartek zmagovalec slika zaostalo poljsko podelje, ki ga treba kulturno in politično prebuditi. Prav s temi novelami, ki jih bo bralec našel v zadnji knjigi, si je Sienkiewicz pridobil spoštovanje in priljubljenost domače, pa tudi tuje publike. Dru-

Sl. Ru.

revije

DAN 8

Avgustovski «DAN» ne kaže prav nobenih znakov poletne suše, tako je zanimiv in pester, da že njegovi naslovi kar vlečejo k branju, vsebina pa potem gorjo trditve samo še potrdi. Karel Šiković

tokrat bolj po domače, zato pa tudi toliko bolj neposredno učinkovito, piše zakaj je potrebno, da bi italijanske otroke že od osnovne šole dalje učili slovensčine in ugotavlja, da so izgovori nekaterih vodilnih političnih krogov, da bi to naletalo na strastne čer «italijanskega ponosa», samo na repu prinesen izgovor. Miroslav Košuta se je pogovarjal z umetniškim vodjem SSG Jožetom Babičem o raznih aspektih našega gledališča in o njegovi osebni angažiranosti v gledališkem svetu pri nas in drugje.

Vojmir Tavčar piše o nasilju v italijanskih zaporih, pri čemer izhaja iz primerov vrste uporov v italijanskih jetnišnicah v zadnjem času. Ziva Gruđen pa nas za hip popelje v našo idilično preteklost, ko so ob Glinskičih se ropotali mlinski kamni. Zavzema se za ohranitev tega, kar je še preživelo uničujoči zob časa in potrošniške miselnosti, ki zavrača vse vrednote starostnosti. Srednji slikovni strani sta tokrat posvečeni mladim openskim kolkarjem. Škoda le, da niso posneti v barvah. France Josov opisuje Doberdob iz zgodovinskih in današnjih perspektiv od krajskih zanimivosti do politike. Dušan Željčnov objavlja izsek iz svojega nedavnega potovanja po sovjetski Aziji. (Potopis pravkar v celoti objavlja Primorski dnevnik, op. ur.). Lepi so barvni posnetki. Bruno Krizman piše o atletskem asu Lucianu Šušnju, o njegovih uspehih in njegovih najverjetnejših tehnikah pred Montrealom. Sportne vsebine je tudi prispevek Furianca in Šušteršića «Čajo se vedno telovadi». Opisujeta življenje Svetovancana Ivana Mikelića.

Sl. Ru.

revije

DAN 8

Avgustovski «DAN» ne kaže prav nobenih znakov poletne suše, tako je zanimiv in pester, da že njegovi naslovi kar vlečejo k branju, vsebina pa potem gorjo trditve samo še potrdi. Karel Šiković

Črtico je tokrat (z običajno Poličevio ilustracijo) prispevala Ivanka Hergold. Nekoliko čuden naslov «Ngorogoro» naj čitatelje ne prestraši. Vladimir Vrećec nadaljuje svoje članke o vrhovih in Primorskem. Tokrat se ukvarja z zidovi in brezini na Krasu. Vsebinsko dopolnjujejo še običajne rubrike in jezikav Pikadani.

j. k.

POTOVANJE PO VELIKI VODNI POTI DO OSRČJA AFRIKE

Več tisočletij grabeža ni oropalo
Egipta slavnih spomenikov preteklosti

Nepopisni prizori krajev, kjer se sedanost prepleta s preteklostjo

Med Aleksandrijo, nekdanjo prestolnico Kleopatrinje, kjer svetilnik Ptolemeja »Rešitelja« gori že več kot 2.000 let na zahodnem robu Nila, do delte ter Port Saidom, ki je bil zgrajen pred nekaj več kot 100 leti, ko so odprli Sueški prekop, se reka Nil razširi kot lotus, cvet, ki je navdihal graditelje templjev v spodnjem Egiptu, sodeč po risbah, ki krasijo njihove stebre. Velika reka prinaša tudi milijone in milijarde ton rodovitne vode iz področja osrčja afriške celine, kakih 6.500 km daleč.

Spričo zgodovine do današnjih dni ter še posebej zaradi zadnjih dogodkov je ta del severne Afrike zelo zanimiv. Zanimanje zanj je izredno veliko tudi zaradi veličastnih prizorov, ki jih nudi ustje te velike reke. Pravzaprav lahko govorimo tu o edinstveni vodni aleji, ki je široka več kot 2 km in kjer si ob obrežju sledijo oaze druga za drugo. Potem pa potnik lahko nadaljuje svojo pot od Sredozemskega morja do jezera vzhodni Afriki. Tam na tistih področjih je več Nilov: Albert Nil in Victoria Nil, ki prečkata severni del Ugande preden se zlijeva v Beli Nil. Potem je še Modri Nil, ki prihaja iz fantastičnih vodnih gradov v Etiopiji ter se potem spoji s svojim bratom v Kartumu. No, v svojem nadaljnjem teku velikanska reka prihaja do umetnih ovir, ki jih je postavil človek, ki je zajel Nil med skalami in peskom, na eni strani s Libijsko puščavo, na drugi pa z Nubijsko. Tam je bilo ustvarjeno umetno jezero, ki je štirikrat večje kot največje jezero v Švici.

Na vsakem koraku se človek sreča z zgodovino, ki je stara več kot 3.000 let. Potovanje po njej pa je še vedno v današnjih razmerah nekoliko težje in tudi razmeroma drago. Potnik si mora privoščiti vsaj 400.000 lir, da bi obiskal te kraje. Poleg tega pa mora biti tudi precej odporen, saj temperature dosežejo v teh krajih tudi do 50 stopinj v senci.

Omenili smo težave, ki čakajo potnika, ki pride v Egipt. Te se začnejo že na letališču, kjer se izgubijo ure in ure zaradi raznih formalnosti (prijava, vizum, itd.). Ko se vse to končalo, potem je turist prost. Svojo pot do nadaljeval se naslednji dan z obiskom piramid in sfing ter si zato že isti večer lahko privoščijo sončni zahod v egiptovskem glavnem mestu. Nato ga seveda čakajo piramide, ki so

nekakšen simbol Egipta in kjer so vst okupacijske vojske v zadnjih dvesto letih skušale oropati to deželo njenih zgodovinskih spomenikov. Pravzaprav se je to ropanje nadaljevalo iz Evropejci. V vseh teh stoletjih so iz Egipta izginile številne umetnine ali dragocenosti, ki so danes v Louvru, v British museumu ter v muzeju antike v Turinu (prvi muzej egiptologije na svetu). Na srečo je še precej dragocenosti ostalo v Egiptu in čeprav se lov za starinskimi predmeti nadaljuje še danes, vendar egiptovska vlada meni, da je bilo do sedaj odkritih le 20 odstotkov skupnih arheoloških bogastev. Več kot 700 km od Kaira leži Luksor in Karnak. V tej veličastni pokrajini, ki jo deli na dva dela rodovitna dolina reke Nila je arhitektura dosegla svoj višek. Eno poleta od glavnega mesta potnik odkrije starinske Thebe, ki so bile nekdanje glavno mesto zgornjega

Egipta. Vsa ta zgodovina je zapisana na kamnu, ki ga vremenske razmere zaradi hude suše niso zbrisale ter so zato risbe ostale skoraj nepoškodovane. Hieroglifi nam prikazujejo lunin mrk, ki se danes vzbuja občudovanje. Dinastije Ramzesov in Ptolemejev so ovekovečile svoja dejanja na basreljefih. Pravcata aleja stebrov v obliki papirusa (simbol starega Egipta) pripelje do dvorane blizu Amonovega templja. In potem je tam grob Tutankamena, otroka kralja, ki je umrl pri 16 letih in ki je ostal slaven, ko so našli sarkofah skupaj z zakladom v Dolini kraljev.

V teh krajih se še danes nadaljuje ropanje spominov iz preteklosti. V vodnih živju nekdanji potomci Egiptčanov, ki čez dan prodajajo suvenirje, ponči pa iščejo ostanke daljne preteklosti.

In potem se pot nadaljuje po reki z dvema sodobnima ladjama (»Zlisa« in »Oziris«) do brzic, kjer so zgradiili umetno jezero in kjer je UNE

SCO - OZN rešila s mednarodno solidarnostjo velike spomenike daljne egiptovske preteklosti.

Na Japonskem tekma maratoncev veteranov

TOKIO — Tekanje je poleg plavanja, hoje in kolesarstva eden od športov, ki nam omogoča, da se z njim stalno ukvarjamo, da lahko računamo na dolgo življenje brez strahu pred boleznijo. To trdi pisec znanega »Aerobika« dr. Keeneth Cooper.

Nedavno je mednarodno združenje maratoncev veteranov kot vsako leto tudi letos priredilo maratonski teka na 10 km. Letošnja tekma je bila vzdolž jezera Jamanaka na obrobni gore Fudži na Japonskem. Sponzorja, da je 84-letni predsednik združenja maratoncev veteranov Artur Lambert iz Zvezne republike Nemčije prispel na cilj skupaj z 800 drugimi tekmovalci.

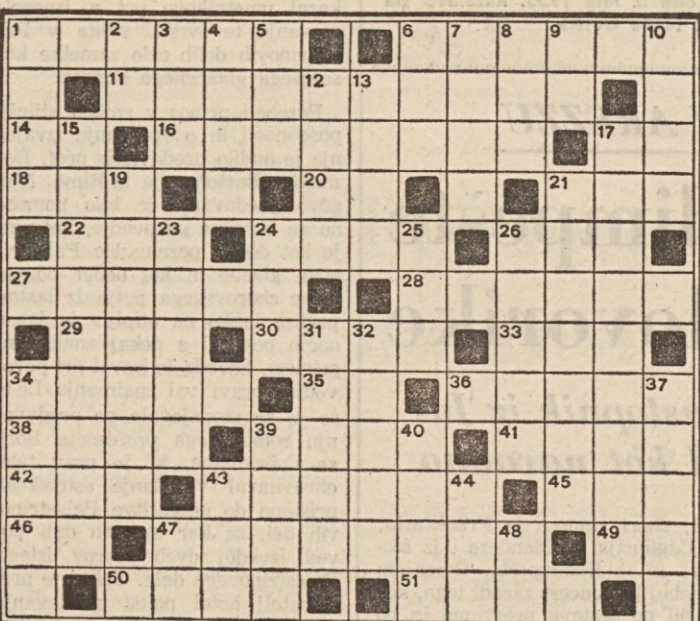
33. barva pri kartah, 34. stari oče, stavec, 35. Reka, 36. letovišče pri Portorožu, 38. trmasta žival, 39. spodnji del nog, 41. čista teža, 42. tekstilna rastlina, 43. skladba za godala ali pihala, 45. sorodnik, 46. ploščina mera, 47. drobna žival mehkega valjastega telesa, 49. nikalnica, 50. izumitelj ameriškega samokresa (Samuel), 51. dolga reka v Sibiriji.

NAVPIČNO

1. paralelogram, 2. Valentin Asmus, 3. žensko ime, 4. italijanski slikar (Guido), 5. predujem, naplavo, 6. italijanski predlog, 7. družiti v angleščini, 8. zamejski slikar (Demetriji), 9. Antonio Canova, 10. država z glavnim mestom Bagdad, 12. saj, vseeno, 13. globoka nezavest, 15. »naš zamejski slikar«, 17. neprijeten, težaven, kočljiv, 19. zgovoren, 21. mehiški teniški igralec, 23. kraj, v katerem pogubljeni tpe muke, 24. molekula, 25. italijanska obveščevalna služba, 26. francoski fizik, 31. ime grške filmske igralke Papas, 32. srebrno bela kovina z vrstnim številom 22, 34. ameriška denarna enota, 37. žepna beležka, 39. pritrjevanje pri hrani ob določenih časih, 40. enovalentni radikal alkilne skupine, 43. natrijev klorid, 44. ime slovenskega kritika Mermolje, 47. japonska igra, 48. Anton Novčan.

(Iako)

KRIŽANKA in naši ljudje

VODORAVNO
1. eden najboljših italijanskih nogometašev, 6. skupine dvajsetih istovrstnih kosov, 11. prebivalec ZDA, 14. Matija Jama, 16. ime svetovnega šahovskega prvaka Karpova, 17. pritrjevanje, 18. ime

ameriškega filmskega igralca Hopja, 20. Anton Medved, 21. ljudski pregovor, 22. del hla, 24. prvi baljeslovni letalec, 26. eden od sistemov barvne televizije, 27. prestopnega šahovskega prvaka Karpova, 17. pritrjevanje, 18. ime

horoskop horoskop horoskop horoskop horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Če se boste svoje glave občajnega dela lotevali sleherni dan z dobro voljo, boste imeli ob koncu tedna pozitiven obračun. V nasprotju primeru bi vam znalo kaj spodelati. V družini bo na videz vse lepo, manjkal pa bo scepce iskrenosti. Prehlad bi bil nevaren.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Pobuda, ki ste jo sprožili, bi se znala uveljaviti. Ni pa to odvisno izključno od vas, pa čeprav je sreča tokrat na vaši strani. Nekoliko čudna dogajanja, ki bi jih bilo treba analizirati Pazite na diskretnost. Influenca vam je nevarna, če ste jo imeli ali tudi ne.

DVOJKA (od 21. 5. do 21. 6.) Čeprav menite, da vam gre vse gladko od rok, grozi nevarnost, da se vam neke nekatere takne. Bodite torej stalno previdni. Neko nerazpoloženo, morda bolehnost v družini. To ne bi smelo odločiti o splošnem vzdušju v družini. Zdravje znošno.

VELJAVEN OD 21. DO 27. SEPTEMBRA 1975
RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Naleteli boste na nekaj težav poslovnega značaja. Z dobro voljo in s spretnostjo boste uredili vse, tako da ne bo izgub. Ne računajte pa niti z velikimi dobički. Nekoliko napeto vzdušje v družini ali z ljubljeno osebo.
LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne računajte na srečo in naključja. Če hočete uspeti, zavijajte rokave. Tekmeči bodo zelo nevarni in hkrati dobro pripravljani. Obeta se vam kak prijeten večer, posebno v novi družini. Mora influence še ni mimo. Če je še niste preboleli, ne mislite, da vam ni nevarna.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Zelo veliko bo dela, napori ne bodo vsakdanji. Zato ne smete računati le s svoje rutino in s svojimi močmi naspolh. Pomoc bi ne bila odveč, ker vam bi sicer moglo kaj spodelati. Bodite popustljivi do osebe, ki je nekoliko prezahtevna.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Sicer bo delo teklo po že uhojeni poti, vendar ne samo od sebe. Potrudite se boste morali tudi vi. Če boste preveč utrujeni in nerazpoloženi, iščite pomoči in opore med svojci ali med izvedenci. Lepa harmonija v družini.

SKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.) Niste računali verjetno na ovire, ki vam bodo presneto otežile delo. Drugič pazite, s kom se povezujete. Tudi v družini bi znalo priti do nevspešnih spopadov. Krivda za to bo v banalnem nesporazumu.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Odpirajo se vam možnosti za nove uspehe ali vsaj za boljše službo. Ne bi bilo slabo, priložnost izkoristiti. Kljub temu previdnost ni odveč. Novosti na področju čustvenega življenja. Morda gre le za prigodo, morda pa za kaj resnega. Precej glavobola bo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Vse svoje sile strnite v eno smer, to je tja, kjer vam bo trda predla. Čeprav ne bo lahko, boste zadevo le spravili pod streho. Nekoliko nerazpoloženi boste proti koncu tedna, ko boste pretrgurni. Posledice bo nola vsa vaša okolica, predvsem pa vaše zdravje.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Morda boste prav v tem tednu morali odločiti o neki zadevi, ki se že predolgo vleče. Računajte z uspehom. Ni pa rečeno, da bo šlo vse avtomatično. Premislite, kako bi se dal izgladi nesporazum z ljubljeno osebo, ki zaradi tega veliko trpi.

RIBI (od 20. 2. do 19. 3.) Odlične perspektive za izboljšanje položaja. Pazite pa na sleherni potezo, da ne zabredete v finančne težave zaradi prevelikega tveganja. Neka oseba se začneja zanimati za vas in ne bi bilo lepo, niti priporočljivo, če bi se sedaj umaknili. Prehlajeni boste.

Maj v deželi Sovjetov
ODKRITJE
SREDNJE AZIJE

V današnjih dneh je buharski Ark z vseh strani obkrožen s trdnjavijskim obzidjem, ki časovno sodi kakoli dve ali tri stoletja nazaj, in je v njem okoliški zgodovinski krajevni muzej, ki smo si ga tudi seveda bežno ogledali.

Bili smo zares že utrujeni, ko smo se po ogledu vseh teh lepot in znamenitosti vrnili v hotel na kosilo.

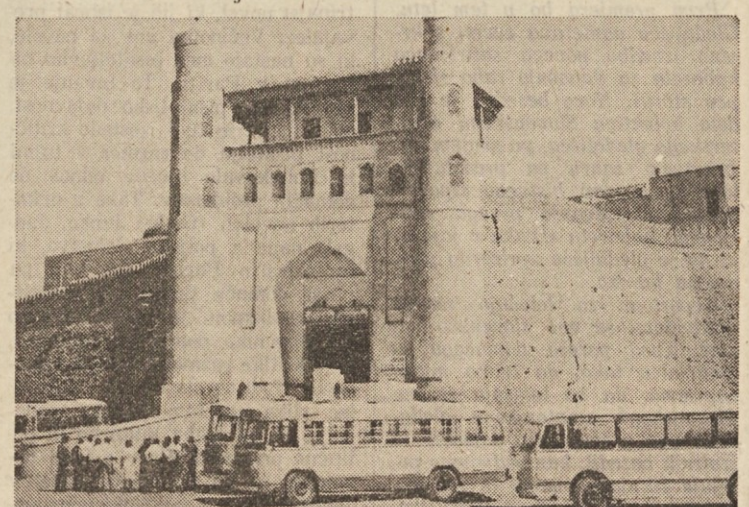
Po kosilu sem že mislil, da si bom končno lahko malce oddahnil. Toda zmotil sem se. Kljub vročini smo se pozno popoldne namenili obiskat še buharski bazar, ki v nekem smislu ponekod ohranja podobo in videz kot v nekdanjih, slavnih časih Buhare.

Na križiščih glavnih buharskih ulic so bile zgrajene zapletene kupolaste zgradbe, imenovane toki. Zdaj jih v Buhari razlikujejo po številkah: prva, druga, tretja kupola. Tretja kupola tako približno ustreza križišču starodavnega šahristana, to je starejšega dela mesta in je še danes ohranila svoj star naziv Toki Zargaron — kupola juvelirjev.

To je v bistvu kupola-pasaža, torej svod čez del ulice, združena s skupino obkrožajočih jo galerij za stojnice in

obrtne delavnice. Kupola Toki Zargaron je torej služila, kot pove že ime, nekako za kraj, kjer so izdelovali in prodajali juvelirski izdelke. V davnih časih je bilo prav pod svodom te kupole, odkoder vodijo ulice na tri strani, središče šahristana, najstarejšega dela mesta.

Stal sem pod glavno kupolo, ki leži na kvadratasti osnovi, podprta z osmimi loki in nosijo nizke brušen kolobar, ki ga reže šestnajst oken z vmesnimi ploskimi nišami. Kupola sama ni samo razbremenjevala kot pokrito križišče prometa, temveč je pod njo delovalo tudi šestindeset obrtnih delavnic in skladišč, ki so bile nameščene v globinah teh niš z vsem svojim nezapletenim proizvodnim inventarjem.

Buhara: vhod v trdnjavo Ark

Radio V

NEDELJA, 21. SEPTEMBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

11.00 Maša
12.15 Kmetijska oddaja
18.15 Program za otroke: ALARM NA OBALI
19.15 Napoved programa za prihodnje dni
19.35 Športni dnevnik
20.30 Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.30 Okoliščina
TV film, ki ga je režiral Ermanno Olmi
22.10 Športna nedelja
23.00 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

17.15 do 19.30 Evrovizijski prenos lahke atletike
20.30 DNEVNIK
20.30 SVEJACORE
Claudio Villa in 30 let popevke
Oddajo vodi Arnoldo Foa
2.15 SEDMI DAN
Kulturne aktualnosti
23.00 Napoved programa za prihodnji teden

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

10.25 Poročila
10.30 R. M. du Gard: THIBAUTTOVI — nadaljevanje in konec
11.18 Barvna propaganda oddaja
11.20 Otroška matineja:
V 80 dneh okrog sveta in Biseri morja
12.15 Ljudje in zemlja
13.15 Poročila
16.35 Pisani svet: VIS — III. del
17.05 Genesis — folklorna oddaja
17.25 Za konec tedna
17.40 CAROBNI FIZOL, film
18.55 Mada za vas
19.05 Poročila
19.10 Zmajev prebujanje — dokumentarna serija,
20.10 Risanka
20.30 DNEVNIK
20.50 Tedenski gospodarski komentar
G. Mihič: ŽENSKO IZ DVAJOLIH MERDEVIN
21.05 Devet let skomin — II. del
22.20 MEGLA, DEŽ — film o prometu
22.25 TV DNEVNIK
22.40 Športni pregled

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

20.30 Otroški kotiček, Na južnem povratniku
21.00 27. KANAL, pregled tedenskega sporeda
21.15 TO JE MOJ ČLOVEK, celovečerni film
22.45 Jazz: Mednarodni festival »Ljubljana 74«

TRST A

8.15, 13.15, 20.15 Poročila: 8.05 Slovenski teniški igralec, 8.30 Kmetijska oddaja: 9.00 Mada, 10.15 Poslušali boste: 11.15 Mladinski oster, 12.00 Nabožna oddaja: 13.30 Glasbena skrinjica: 13.30 Glasba po željah: 15.45 »Matura« radijska igra: 17.45 Ploščice: 18.00 Sport in glasba: 19.00 Folk: 19.30 Zvoki in ritmi: 20.00 Sport: 20.45 Prati-ka: 22.00 Sport: 22.35 Pesmi za vsakogar.

SLOVENIJA

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 18.00, 20.00 Poročila: 9.07 Radijska igra za otroke — Hoffmann-Jarmila Stitnicka: Priprave na starim tramvaju: 9.50 Skladbe za mladino: 10.05 Se pomnite, tovariši: 11.05 Koncert iz naših krajev: 12.00 Turistični napotki za naše goste iz tujine: 12.20-15.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo: 15.05 Nedeljska repordeta: 15.25-19.50 Nedeljsko popoldne: 17.00 Wolfgang Ecker: Dama s črnim jabezcarjem — »Dvojčica«: 20.40 Glasbene razglednice: 21.00 Lahko noč, otroci!: 21.00 V nedeljo zvečer: 23.20 Skupni program JRT — studio Beograd — Glasbena tribuna mladim — Grožnjan 75: 00.05 Literarni nokturmo — C. Vipotnik: Pesmi V lučeh semaforjev.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 18.30, 21.30 Poročila: 7.40 in 8.40 Glasba za dobro jutro: 9.30 Poslušali boste: 11.00 Glasba in nasveti: 12.00 Glasba po željah: pregled: 14.00 Dogodki in odmevi: Lee Selmco: 16.30 Z nami je...: 17.30 Nedelja za vas — Sosednji kraji: 17.45 in 18.50 Glasba po željah: 19.15 Nedelja na športnih igriščih: 19.50 Programi tedna: 20.00 Prenos RL: 20.00 Orkestralna glasba: 22.15 Operetna glasba: 23.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 19.00 Poročila: 6.30 Jutranja glasba: 8.30 Kmetijska

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 23. DO 27. SEPTEMBRA 1975

TOREK, 23. septembra

9.10, 11.00 in 12.20 TV v šoli: 15.25 Nogomet: Radnički — Hajduk: 18.35 Vse je okroglo od sreče, serija Preproste besede: 18.55 Obzornik: 19.10 Biseri morja: 19.35 Ikebana: Svobodni noševni in pokončni slog: 19.45 Ne prežite: Papirski pihalni orkester Večve: 20.30 Dnevnik: 21.05 Diagonale: Izbor iz sporeda drugih jugoslovanskih studiov: 22.00 Ch. Brontë: Jane Eyre — nadaljevanje in konec: 22.50 TV dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV

20.55 Otroški kotiček, risanke: 21.15 Dnevnik: 21.30 Večeri Julijana na Stepnika — TV drama po noveli Ivana Cankarja: 22.15 Koncert Plesnega orkestra RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Privška.

ČETREK, 25. septembra

8.10, 11.00 in 15.10 TV v šoli: 17.25 L. Suhodolac: Skozigled 2010, serija Naočnik in Očalniki: 19.00 Obzornik: 19.20 Nevidni sovražnik — serija Mikrobi

SREDA, 24. septembra

9.10, 11.00 TV v šoli: 18.20 J.

PONEDELJEK, 22. SEPTEMBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

18.15 Program za najmlajše: NA DNU MORJA, lutke
18.45 Program za otroke: GYULOVH 100 DNI, sedmo nadaljevanje
19.15 Športni dnevnik
Ital. kronike in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 IL DIAVOLO IN CALZONCINI ROSA — film
Režija George Cukor, v glavnih vlogah igrajo Sophia Loren, Anthony Quinn, Steve Forrest, Margaret O'Brien in drugi
22.30 Premiera filmov
22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

20.30 DNEVNIK
21.00 Koncert
Dela Franza Liszta bodo izvajali simfonični orkester in zbor iz Rima italijanske radiotelevizije pod direktorjo Zoltana Peska, zbor bo vodil Gianni Lazzari

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.10, 11.00 in 15.10 TV v šoli: Slovinka, Evropsko podnebje »Kje je Jugoslavija, Nemščina, Borbe delavskega razreda, Zemlja in ljudje, Kitajska, Risanka
18.30 Milner: MEDVEDEK PU
18.50 Obzornik
19.05 Od zore do mraka: Vojaki podzemeljske baterije
19.40 Poklici v zdravstvu — serija Pred izbiro poklica
20.00 Odlomci
20.10 Risanka
20.30 TV DNEVNIK
21.05 B. Blacher: ROMEO IN JULIJA
22.00 Kulturne diagonale
22.30 Mozaik kratkega filma:
Dirkalni konj, Kanu, kajak koktajl — filma
Oba filma sta bila predstavljena na letošnjem portoroškem festivalu športnih in turističnih filmov. Prvega so posneli v Avstraliji in govori o vzreji čistokrvnih plemenitih konj, ki so namenjeni predvsem za dirke. Drugi nam podrobneje predstavljajo športno udejstvovanje — veslanje v kanuju in kajaku na dirjih vodah.

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

20.55 Otroški kotiček, risanke
20.15 DNEVNIK
20.30 BISERI MORJA, dokumentarni film
22.00 Po sledeh napredka
22.30 POZDRAVITE VSE DOMA, zabavnoglasbena oddaja z Gabi Novak in Arsenom Dedem
Gre za televizijsko priredbo opere nemškega skladatelja Borisa Blachera.

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila: 7.05 Jutranja glasba: 11.35 Popolne z vami: 13.00 Glasba po željah: 17.00 Za mlade poslušalce: 18.15 Umetnost in prireditve: 18.30 Baletna glasba: 19.10 Odvetnik za vsakogar: 19.20 Jazz: 20.00 Sport: 20.35 Slovenski razgledi: 22.15 Glasba v noč.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.30, 21.30 Poročila: 7.40 Glasba za dobro jutro: 9.15 Ploščice: 10.00 Z nami je...: 11.00 Glasba in nasveti: 11.15 Pojo »I Pooh«: 11.30 Melodije: 12.00 Glasba po željah: 13.00 Sport: 14.45 Mini juke box: 14.30 Zbor: 16.30 Z nami je...: 17.45 Mozaik ritmov in melodij: 18.15 Ponedeljkovi športni pregledi: 19.00 Glasbeni cocktail: 18.30 Pojo zbori: 20.00 Prenos RL: 21.00 Nepozabne melodije: 21.45 Rock party: 21.15 Opera glasba: 23.35 Violinist David Ojstrah.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila: 6.30 Jutranja glasba: 8.30 Popevke: 9.00 Vi in jaz: 11.30 Orkestri: 12.10 Radijski show: 13.20 Hit Parade: 14.00 Radijska na-

daljevalka: 15.00 Za mlade poslušalce: 19.15 Nabožna oddaja: 21.45 Pianist Arthur Rubinstein: 22.20 Ponovno na sporedu z Ornelo Vanoni.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Poročila: 9.10 Glasbena matineja: 10.05 Pisan svet pravilic in zgodbi: 10.20 Orkestrski koncert: 10.40 Orkestrski koncert: 11.15 Nekaj za ljubitelje ansambelske in solistične glasbe: 12.00 Turistični napotki na naše goste iz tujine: 13.30 Kmetijski nasveti — ing. Vilko Štern: Tržna proizvodnja na kmetijah: 13.40 Pihalne godbe na koncertnem odru: 14.30 Priporočajo vam...: 15.10 Pojo amaterski zbori: 15.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo: 16.30 Priporočajo vam...: 16.45 »Vrtljaki«: 17.45 Poletni kulturni vodnik: 18.20 Koncert po željah poslušalcev: 19.05 Ob lahki glasbi: 20.40 Minute z ansambli Štirje kovači: 20.50 Lahko noč, otroci!: 21.00 Če bi globus zaigral: 21.30 Operni Popevke: 9.00 Vi in jaz: 11.30 Orkestri: 12.10 Radijski show: 13.20 Hit Parade: 14.00 Radijska na-

KOPRSKA BARVNA TV

20.55 Otroški kotiček, risanke: 21.15 TV dnevnik: 21.30 Dnevni ogled, celovečerni film: 23.00 Pionirski modernega slikarstva — Edward Munch.

PETEK, 26. septembra

9.10, 11.00 in 15.10 TV v šoli: 18.20 Pisani svet: Naša beseda: 19.00 Obzornik: 19.15 Srečanje oktetov: 19.45 Od gotike do baroka, serija Umetnost na jugoslovanskih tleh: 20.10 Risanka: 20.30 TV dnevnik: 20.50 Tedenski notranjepolitični komentar: 21.05 Kovinska zvezda, celovečerni film: 22.40 625: 23.15 TV dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV

15.55 Nogomet: Beograd — Dinamo: 20.30 Otroški kotiček: 21.15 TV dnevnik: 21.30 Življenje Leonarda da Vincija, prvi del: 22.30 Cvetje v jeseni, dramatiziran roman.

BUHARA — SAMARKAND

Ponedeljek, 5. maj
Jutro je, kot običajno napočilo pet ur pred ljubljanskim časom in nisem se še dovolj dobro prilagodil časovni razliki. Zdelo se mi je, kot da sem vstal sredi noči. Velika večina iz naše skupine se je odločila, da je za dodatek petih urbljev (po tečaju nekaj več kot 100 dnevnej) sklenila odpotovati za eno samo dopolneno v puščavo, da bi tako doživela še nekaj posebnega. Starejša zakonca iz naše skupine sta se odločila ostati v Buhari, češ, da sta puščavo doživela že nekajkrat in sta mi pred odhodom omenjala Egipt, Saharo in podobno. Tudi sam sem pred skoraj dvajsetimi leti prvič doživel resnično puščavo, ko sem z našo ladjo zaplul tja do Etiopije, oziroma Eritrije. Puščavo sem doživljal dvakrat med plovbo skozi Sueški prekop, puščava me je nenehno spremljala med plovbo po Sueškem zalivu, saj je bil na eni strani Sinaj na drugi pa Egipt, puščavski vihar, imenovan hamsin, sem doživel po sredi Rdečega morja, ko nas je vihar vrtil in zibal po dolgem in počez, ko nam je rdeči puščavski pesek huje od megle zastrl sleherni pogled, ko nam je ta drobni, rdeči pesek silil povsod, v oči, grlo, ušesa, v šive na obleki in celo v dobro zavrto in zaprto

Gospodarski skupni cilji

Pogovor s mehiškim predsednikom Luisom Echeverrio — Prioriteta v Latinski Ameriki in tretjem svetu strategiji za obrambo gospodarskih interesov

MEXICO, 16. sept. — V rezidenci Los Pinos, med bori, po katerih je dobila ime, je mehiški predsednik Luis Echeverria Alvarez tudi letos sprejel tuje delegacije — med njimi delegacijo skupščine SFRJ pod vodstvom predsednika skupščine Kira Gligorova — ki so 1. septembra prisostvovali slovesnemu zasedanju mehiškega kongresa, na katerem je predsednik prebral »Informe«, letno poročilo o delu vlade. Po preprostem sprejemu v velikih, belih prostorih rezidence, kjer je pod sedanjim predsednikom nekdanje stilo pohištvo zamenjala mehiška, v nekaterih elementih skrajno preprosta oprema, je predsednik odgovoril na nekaj vprašanj skupine jugoslovanskih novinarjev, ki so spremljali jugoslovansko delegacijo. V razgovoru so sodelovali novinarji Tanjuga (Jovan Mirić, Boža Rafajlović), TV Beograd (Borivoj Mirković), TV Skopje (Zivko Koevski), »Vjesnika« (Srećko Ljubljanić) in »Delas« (Novak).

Gospod predsednik, v poročilu, ki ste ga včeraj prebrali v kongresu, ste s posebnim poudarkom govorili o problemih tretjega sveta. Kateri so ti problemi in kakšna naj bi bila zdaj po vašem mnenju poglavitna akcija države tretjega sveta?

Predvsem vzpostavitev ekonomskega organizma, ki bi branil tretji svet glede izvoza in uvoza; branil bi proizvodnjo in določal cene, kajti kad padajo cene naših izvoznih izdelkov, to vpliva na življenjsko raven naših ljudskih množic. Ta organizem bi poleg tega proučeval tudi uvoz držav tretjega sveta, oziroma ugotavljal, kaj se uvaža po inflacijskih cenah, tako da bi lahko organizirali določeno kolektivni uvoz in tako zagotovili našim državam boljše pozicije za pogajanja.

Zame je to bistveno. O tem smo razmišljali že vrsto let, posebno pa še v zadnjem času. Prišli smo do sklepa, da je to najpomembnejše. To je izključno ekonomsko vprašanje.

Kako ocenjujete sedanje procese v Latinski Ameriki in, razen tega, kakšna je po vašem mnenju perspektiva nadaljnje razvoja medameriških odnosov?

Prav zdaj ustvarjamo novi latinskoameriški ekonomski sistem. To bo forum gospodarskega, pogajalnega znaka, prav tako kot ta, o katerem sem pravkar govoril v zvezi s tretjim svetom na splošno.

Latinska Amerika je mozaik. Ti žive narodi različnih ideoloških usmeritev, med njimi tudi takih, ki si zelo nasprotujejo. Vendar je treba to malo potisniti v ozadje, treba je zagotoviti odnose vzajemnega spoštovanja. Prav to je izhodišče za sedanjo reformo Organizacije ameriških

držav. Vsi mi pa imamo skupne ekonomske probleme. Eden izmed njih je, na primer, pomanjkanje določenih proizvodov. Skoraj vse latinskoameriške države uvažajo nafto. Druge spet, in to zelo pogosto, nimajo dovolj hrane in so zato prisiljene zavirati svoj ekonomski razvoj, medtem ko hkrati številu njihovega prebivalstva narašča.

Ne glede na politične ideje v posameznih državah Latinske Amerike, ki so si včasih v hudem nasprotju, je treba nujno okrepiti osnovno skupne politike glede ekonomskih vprašanj, da bi tako prišli tudi do politične usmeritve na osnovi skupnih interesov.

Kar se tiče ZDA, pa si zdaj v Organizaciji ameriških držav prizadevamo, da bi v tem organizmu vzpostavili razvnete in vzajemno spoštovanje.

V vašem letnem poročilu kongresu je bilo izrazito čutiti vašo osebno dinamičnost kakor tudi dinamičnost vaše Mehike. V čem je ta gonilna sila glede na razvoj v svetlu in še posebno glede na razvoj mehiškega naroda?

Mehika se razvija, to je dejstvo. Naša dežela ima velike potencialne možnosti. Imamo pa tudi velike probleme. Toda soočeni s velikimi problemi, od katerih izvirajo mnogi še iz daljne preteklosti, se ne vdajamo v usodo, marveč se jim aktivno postavljamo po robu. Vlada spodbuja nepopustljivost do obstoječih problemov na vseh področjih našega življenja, zato da se ne bi nihče uspal ob doseženem, kajti razvoj nima meje.

Kako ocenjujete razvoj odnosov med Mehiko in Jugoslavijo, tako na bilateralni kot tudi na mednarodni ravni?

Mi v Mehiko Jugoslavijo že

lo cenimo, in to predvsem zaradi osebnosti predsednika Tita. On je bil tu v času vlade predsednika Lopeza Mateosa. Z Jugoslavijo smo imeli vedno odlične diplomatske odnose, a še posebno po mojem obisku v vaši državi februarja lani so naši odnosi močno napredovali in naposled smo že skupno nastopili

in vrsti akcij držav tretjega sveta. Predsednika Tita sem povabil, naj obišče Mehiko. Upam, da naj ne bi prišel prihodnje leto. Vztrajali smo pri tem, naj pride čimprej. Tu smo bomo priredili veličasten sprejem. Toda zdaj ne gre za to, da bi on zgolj vrnil svoj obisk Jugoslaviji. Gre za to, da se ugotovi, da mi občutimo ideje, ki jih on kot državnik z veliko vizijo že vrsto let razvija v korist uvrščenih in drugih držav tretjega sveta. Mislim, da bo obisk v Mehiko za predsednika Tita tudi pomemben pri spevek k solidarnosti z deželami Latinske Amerike. Jugoslovanske izkušnje so za nas vsekakor zelo pomembne.

Veliki skok Papue

Pogovor s predsednikom vlade Papue-Nove Gvineje Michaelom Somarejem — »Nočemo biti fosil zgodovine«

POSEBEJ ZA »DELO«

PORT MORESBY, 18. sept. — Malo pred razglasitvijo neodvisnosti Papue-Nove Gvineje, nenavadne dežele, ki je zaradi svojega ločenega geografskega položaja in težke dostopnosti stoletja ostajala odmaknjena od svetovnih dogodkov, se je nekega poznega večera, med dvema sejanja parlamenta v Port Moresbyju, ponudila priložnost za pogovor s predsednikom vlade Michaelom Somarejem.

To je bilo dan po vrnitvi iz Yonkija, kjer je sredi novogvinejske visoke planote, to pa je zasluga podjetnega beograjskega »Progresas«, skupina »končarevcev« in »litostrojčarjev« pospešeno montirala turbine za prvo elektrarno v hidroenergetskem sistemu Ramu. Hiteli so na vsi moči, vedoč da bodo prvi klorovali iz njihovih generativnih pomenili močno politično podporo tistim, ki so odločno lomili odpor proti razglasitvi neodvisnosti.

Med prijatelji zato niso bila potrebna dolga uvodna pojasnjevanja. »Da, pri razglasitvi naše neodvisnosti zavedamo na ovire«, je potrdil Michael Somare. »Kako tudi ne bi! Včasih se mi dozdeva, da imamo podobne težave kot Jugoslavlani, ko so se bojevali za svojo neodvisnost.«

V vzhodnem delu otoka, ki je združen v ozemlje Papue in Nove Gvineje, z nekaj manj kot 300 tisoč kvadratnimi kilometri površine in z avstralsko upravo, so leta 1964 razpisali prve volitve, zasnovane na britanski demokraciji in ustavnosti listi-

ni OZN.

Leta 1968, na drugih volitvah, je bilo dva in pol milijona Papuanecv in Novogvinejcev, ki žive v 10.000 dokaj diferenciranih plemenih, govorečih okoli 750 jezikov, v parlamentu zastopanih že s 77 odstotki, to pa je za 7 odstotkov več kot na prvih volitvah. Drugi so bili predstavniki 50 tisoč belih priseljencev. Nenehna težnja po osamosvojitvi se je izprizila tudi na tretjih volitvah leta 1972, ko so razglasili namen, da čimprej vpeljejo samoupravo. To so storili — in v marsičem se imajo za to zahvaliti tudi avstralskim laboratoristom — decembra 1973, in to je obveljalo kot razglasitev neodvisne Papue — Nove Gvineje.

Odpori kolonialnih gospodarjev in njihovega aparata med domačim prebivalstvom so se decembra 1973, ob razglasitvi notranje samostojnosti, pokazali v raznih oblikah, celo v separatističnem gibanju za ločitev Papue kot samostojne države. Vse to je netilo v deželi nemir, ki so ga računili nekateri opravičeval uporabo sile, da bi

ohranili status quo. Michael Somare je to komentiral tako:

»V preteklosti, ko sem prvič osnoval politično stranko z deseterico ljudi, smo se strinjali v tem, da moramo do leta 1972 imeti svojo vlado. To smo deloma tudi storili, tako kot smo želeli. Zdaj pa se najdejo ljudje, celo člani vlade, ki pravijo, da ne moremo imeti lastne vlade, ker bojata ljudje niso sposobni izvajati določenih politik, medtem ko so politiki mladi, nezreli. Po njihovem mnenju naj bi čakali tja do leta 1980, 1985. Očitno niso proučili evolucije političnih revolucij v drugih državah, mislim pri tem na države tretjega sveta. Vendar nam je uspelo doseči, da so se spremembe razvijale veliko hitreje, kot so ti ljudje pričakovali.«

Na vprašanje, ali vidi v kateri od dežel v razvoju, ki jih je omenil, model, ki bi ga veljalo posnemati, je Somare dejal:

»Ne potrebujemo nobenega modela. Za zgled bomo vzeli Avstralijo, z normami ravnania, institucijami, ki smo jih podedovali, in z drugo dedi-

Spodrezani frak

... Moč zamisli predsednika Mao seže daleč: tudi do sinov republike kmetov in delavcev v kapitalistični Avstriji. Peterica kitajskih študentov germanistike bi se bila hudo zmotila, ko bi mislila, da zanje ne velja pravilo, kako izgledati duha intelektualne arrogance iz zdravega telesa. Bilo bi pač predalet, ko bi morali kreniti z Duanja na polja Kwantunga ali Sensija spoznavat vrlje fizičnih naporov ne le v dobro ljudstva, temveč načelno. In ker načelo velja, so odšli na Gradišansko za poljske delavce v občno Lutemansburg. A ker se je pokazalo, da traktorjev (še) niso poznali, jih je šel pan znoj v klet vinogradniške zadruge — pomivat steklenice. Morebiti

je župan uredil zaževno nekoliko po avstrijsko, tako, na lahko roko — a kdo ve — tudi iz steklenice je mogoče zganjati konfucijanske duhove...

... Bivši ameriški predsednik RICHARD NIXON je privolil, da bo dal intervju angleškemu novinarju Davidu Frostu za usoto 750.000 dolarjev. Intervju bodo predajali v štirih televizijskih oddajah, od katerih bo vsaka trajala po desetdeset minut. Ema od oddaj bo v celoti govorila o aferi Watergate. Za predvajanje oddaj je Nixon postavil le en pogoj: naj bi jih ne zadržali predajati do aprila 1977. leta, da ne bi bilo ovir v predvolitvah kampanji in na predsedniških volitvah leta 1976...

Nov politični val

Roman, ki je bil o davni kmečki vstaji napisan pred 600 leti, je postal jedro ideološkega boja na Kitajskem

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

PEKING, sept. — Davna kmečka vstaja pred osmimi stoletji in roman, ki je bil o tem napisan pred približno 600 leti, sta se dni postala na Kitajskem snov in jedro novega ideološkega in političnega vala. Če sodimo po prvih vtisih, poglavitni cilj tega ni preverednosti kulturno dediščino, marveč kritizirati morebitne poskuse revidiranja zdaj veljavne politične usmeritve in prakse. Takšne poskuse ostro žigosajo kot kapitulante — ne glede na to, ali v tem trenutku to v resnici kdo poskuša ali ne. Partijski dnevnik »Zen Min Zi Bao« nevedno pravi, da se je v petdesetih letih zgodovine KP Kitajske pokazalo, da so bili tisti, ki so se lotevali »revizije« — »razredni kapitulanti na notranjem področju in nacionalni kapitulanti na zunanem«.

Roman se imenuje »Vodna meja«, njegov avtor pa je Cih Nai-An. V angleščino so ga prevedli pod naslovom »Vsi ljudje so bratje«. Na Zahodu je roman že dolgo med ljudmi zelo bran, na Kitajskem pa je njegovo vsebino poznalo tudi mnogo nepismenih.

Roman »Vodna meja« opisuje kmečko vstajo, toda ta

brata ni potreben. S tem se docela strinjam, res nam ni potreben... Beseda je potem nanesla na čas po razglasitvi neodvisnosti. »Takrat smo potrebovali še več inženjrov, zdravnikov, strokovnjakov vseh vrst«, je dejal Somare. »Jugoslavlani so se že vključili v gradnjo hidroenergetskega sistema Ramu. To bi bilo morda mogoče še razširiti. Žal ne vem, kaj nam Jugoslavlani lahko še ponudite... Kar se nas tiče, da jemmo zdaj prednost šolanju, zdravstvu in komunikacijam. Zdravljenje in šolanje je brezplačno«, je ponosno pripomnil Somare, rekoč, da se bodo z neizogibnimi težavami, ki se jim bodo postavljale na pot po razglasitvi neodvisnosti, ukvarjali takrat, zakaj bi si že zdaj belili glave z njimi.

»Čutim, da je tej deželi sreča naklonjena«, je poudaril Somare. »Smo veliko srečnejši od drugih dežel, ker imamo izobilje naravnega bogastva.«

Z neprikritim čustvom v glas je Michael Somare tako opisal njihovo bodočo prizadevanje: »Nočemo biti noben zoološki trč človeštva, nekakšen muzej ali fosil človeške zgodovine. Smo enako praven del sveta in človeštva.«

Zdelo se je, kakor da močno čustvo, ki je prevečevalo te njegove besede, priča o trdni odločnosti, da premagajo vse težave, na katere bodo zadeli, in seveda tudi posledice neizogibnih zmot, ki spremljajo podobne velike družbene preobrate. Zlasti takšno, pri kateri je treba v enem življenjskem obdobju preskočiti deset tisoč let.

STANE STANIC

MICHAEL SOMARE: Papua-Nova Gvineja ne potrebuje nobenega modela

tudi naša družina, je nadaljeval Somare. »Z uvedbo zakonodaje, zasnovane na krščanstvu, ki ima zakonca in otroke za osnovno družbeno celico, je prišla naša politična, razširjena družina navzkriž z družbenim redom... Zdaj uvajamo tako imenovano »vasko sodišče«. Našim ljudem namreč ni mogoče pojasniti, da je kdo koga ubil nehoti, po nesreči nem naključju, iz malomarnosti ali namerno, marveč je važno samo, da je — ubijal. Sodbe sodišča zato mnogim našim ljudem niso važne, temveč skušajo maščevati preltito kri...«

Kaj pa zunanje politične usmeritve? Papua — Nova Gvineja je skupaj z drugimi deželami tega območja že članica Pacifiškega foruma, ki pušča državam — članicam svobodno odločanje in opredeljevanje. »Da, upam, da bomo tako zblizali pacifiške in otoške narode...« je rekel Somare. »Pravite, da vam je predsednik Nove Zelandije Bill Rowling ob neki priložnosti rekel, da nam »veliki

ugleden položaj zase ter možnost za upornike.

V kitajski preteklosti so o romanu veliko napisali, bodisi da so ga hvalili ali grajali. Celo šanghajski revija »Nauk in kritika« piše o njem v avgustovski številki brez posebnih očitkov, čeprav ga tudi ne hvali. V septembrski številki partijskega teoretičnega vestnika »Hung Cik« (Rdeča zastava) pa je na lepm izšel neposredni komentar in še pet člankov o tem romanu, ki ga revija ostro kritizira zaradi »revizionizma« in »kapitulanteštva«. Tej kritiki se je neutegoma pridružil partijski dnevnik »Zen Min Zi Bao« z uvodnikom, ki zavzema polovico naslovnice strani. Vrh vsega so že na samem začetku dali tej kampanji največji pomen, saj so jo v nasprotju s običajno prakso podkrepili celo z avtoriteti predsednika Mao Ce Tunga, namreč z objavo njegove kritične ocene romana.

Kot že običajno v kitajski politični praksi, so tudi tokrat uporabili ezopovski besednjak. To je, še poleg posredne aktualnosti tega novega vala, zbudilo v krogih opazovalcev živahno zanimanje, predvsem pa tudi zelo različne razlage, ki razlagajo o tem, proti kateri osebnosti je vse to naperjeno, ali ni morda naperjeno celo proti procesu rehabilitacije ljudi, odstavljenih v kulturni revoluciji, ali nemara proti Sovjetski zvezi ipd.

Toda podrobna razčlemba objavljenih kritik nam pokaže dve dvojci. Prvič, da gre za širši kontekst, ki ni povezan s kakimi osebnostmi, toda s sodobnim pomenu drugič, da ne gre za novo kampanjo, ampak da vse to spada v sklop sedanjih političnih procesov na Kitajskem, katerih cilj je okrepiti temeljne premise, ki na njih stoji kitajska politika.

Kakor piše »Zen Min Zi Bao« v omenjenem uvodniku, je Kitajska zdaj v pomembnem obdobju »grodovinskega razvoja«. List navaja to oceno v luči potrebe da ostro udarjajo po kapitulantstvu.

MIHAJLO SARANOVIĆ

Od našega posebnega poročevalca

LIZBONA, septembra — V dneh, ko se je mesec prevesil v drugo polovico, je bila vsa politična javnost Lizbone, in z njo novinarstva kolonija, obsedena od ugibanja, temelječega na govorih in poluradnih sporočilih: »Sesta vlada, ki jo s težavami sestavlja admiral Pinheiro de Azevedo, bo imenovana jutri...« In naslednji dan se ritual ponavlja s sporočili o novih posvetovanjih v palači Belem in z novimi izjavami prvakov strank, ki naj bi poslale v vlado svoje predstavnike v osebnem imenu in podprle minimalni program vlade kot stranke.

Negotovost je prekinil v soboto admiral de Azevedo, ko je ob pol desetih zvečer po televiziji uradno sporočil, da je bil med socialisti, ljudski mi demokrati in komunisti končno dosežen sporazum o vladnem programu, ki ga bodo stranke s svoje strani podprle: sestavo vlade, da je torej mogoče pričakovati v kratkem: čeprav govori vladni program o utrjevanju avtoritete vseh institucij, da bi se vlada lahko uspešno lotila reševanja kratkoročnih in dolgoročnih problemov, je vsakomur jasno, da krize, v kateri se je znašla Portugalska šestnajst mesecev po revoluciji, tudi sedaj časna vlada ne bo razrešila, preprosto zato, ker je kriza vojaško-politična, glede na okoliščino, da ima vojska v rokah vse resnične vzroke odločanja. Admiral Azevedo je s šesto vlado le pridobil potrebni čas, da se stvari na teh ravneh razčiščujejo in razčisti v kar najbolj normalnih in nedramatičnih razmerah. Vsekakor je opaziti, da je napetost in živčnost, značilna za drugo polovico avgusta, popustila.

Ko je predsednik republike Costa Gomes imenoval za mandatarja za sestavo nove vlade admiral de Azevedo, nekdanjega premiera Vasca Gonçalvesa pa za načelnika generalštaba vseh rodov vojske, se je opazovalcem zunaj Portugalske tak odločitve zdela protislovna: če je bil Gonçalves problem številka ena kot predsednik vlade, se bo teža tega problema še povečala, če bo postal komandant vojske. Odločitev predsednika republike je torej treba razumeti kot spreten maneuver, da se Vasca Gonçalvesa politično dokončno likvidira in da ohrani šef države pri tem popolnoma čiste roke.

To se je zgodilo v noči od 5. na 6. septembra v vojaškem oporišču Tanos, kjer se je sestala okrajna skupščina vojaških delegatov: v polnem sestavu je bila zastopana le mornarica, medtem ko so kopenske vojsko

in letalstvo zastopali le oficirji v osebni imenu. Bila je dilema: ali Gonçalves dokončno ne bo načelnik generalštaba ali pa bo general Fabio, poveljnik kopenske vojske, sestavljal vojaško vlado. Razplet je znan: Vasco Gonçalves je postavil svojo pisalno mizo v palači Sao Bento in se ni preselil v generalštab...

Toda epizode iz teh dni navajajo na misel, da nobena od možnih rešitev, ki bi jo skušala s tezo svoje avtoritete ali moči izvesti kaka institucija, ni razumljiva sama po sebi. Na severu dežele je vladala v teh dneh občutna napetost. Da bi jo odbili, sta general Fabio in poveljnik osrednjega vojaškega okrožja s sedežem v Coimbra ukazala vojaške manevre... Toda kaj se je zgodilo? Vojski niso hoteli zapustiti vojašnice ali pa so odšli na vaje brez municije. V vsakem primeru so manevri kot prikrita grožnja z možno vojaško intervencijo izgubili svoj smisel.

Dvoimni položaj je tudi v elitnih enotah »Copcon«, ki so namenjene zaščiti revolucije. Kot je znano, je »Copcon« v odgovor »dokumentu Antunes« redigiral svoj dokument, ki ga je general Carvalho odobril. Nekaj časa je bil govor, da se oba dokumenta dopolnjujeta in da je treba med njima najti sintezo. Potem se je general Carvalho dokončno pridružil skupini Antunes, medtem ko radikalna skupina iz »Copcon«, ki je redigirala dokument, tega ne odobrava; trdijo, da je vprašljiva generalova avtoriteta v tej enoti, kjer je bil, kakor tudi sicer, spočetka izredno priljubljen. V vsakem primeru je gotovo eno: Otelo Saraiva Carvalho, nekaj časa eden od najboljših zgovornih generalov, že nekaj časa

ne sprejema novinarjev in ne daje izjav, pa tudi njegovega imena v tisku ni več opaziti.

Vtis je, da je kakor na političnem sektorju tudi v vojski več centrov odločanja. Nedavna demonstracija vojaške organizacije SUV (Soldados Unidos Vencedores), povezana z nestrančarskimi radikalnimi organizacijami iz baze, je odkrila, da je klasični profil vojaške discipline in hierarhije moč na načrt, po drugi strani pa je opaziti prizadevanja, da se ga znova vzpostavi. V soboto je bil uradno zamenjan poveljnik severnega okrožja general Eurico Corvacho, ki je aprila letos nasledil na tem položaju generala Passosa Esmeriza, oboževanega, da je pripadal spinoalistični struji. Corvachova je zamenjal general Pires Veloso, nekdanji visoki komisar na otoku Sao Tome-Principe, kjer je uspešno izvedel dekolonizacijo. Namen zamenjave je očiten in sodi v prizadevanje vzpostavit discipline na severu. Dediščina, ki jo je Pires Veloso prevzel, pa je težavna: na demonstracijah SUV v Portu so vojski in civilisti vzklikali tudi »Hoćemo Corvacha...«

Informacija, da je major Ramiro Correia iz razpuščenega, a še vedno obstoječega »petega oddelka« generalštaba predlagal revolucionarnemu svetu, katerega član je, naj prekliče zakon o cenzuri na poročila o vojski, ki ga tako in tako ni nihče upošteval, je dopolnjuje splošno podoben, na podlagi katere se ponuja občutek, ki je lahko pravilen, lahko pa tudi zgrozen: »gibanje oboževanih sil« (MFA), ki je kot manjšinska, a najbolj progresivna skupina v vojski pred šestnajstimi meseci strmoglavila fašizem, je ob nadaljnjem razpletu začelo razpadati

kot enotna organizacija in se sedaj staplja s tistim, kar se imenuje klasična armada, katere disciplina v klasičnem pomenu besede pravi tako razpada.

S takim procesom se nujno odpira praznina, ki jo skušajo zapolniti elementi, ki so bili v revoluciji 25. aprila odsotni ali pa so ji celo nasprotovali. V vojski gre za polarizacijo k polomu, ki bi ju lahko morda nekoliko poenostavljeno imenovali klasični profil armade in radikalno levicarsvo v armadi, v političnem sektorju pa se polarizacija zunaj okvirov začne »porazpisati« izkušnje odvijanja v smeri tradicionalnih vzorov. Vse to seveda ustvarja nestabilnost, ki je toliko bolj nevarna, ker gre za gospodarsko in socialno zaostalo deželo s politično in družbeno strukturo, značilno za bogate in razvite države s stabilnimi in ustaljenimi institucijami. Poleg tega pa se ni mogoče ogniti občutki, da je Portugalska v določenem smislu postala laboratorij za politične koncepte dveh supersil, ki se sicer v tolerantnih mejah, začrtanih s procesom popuščanja napetosti, konfrontirata, imata pa tudi stično točko: dokazati, da je portugalski pokus, temelječ na lojalnem sodelovanju progresivne vojske ter progresivnih političnih sil, vključno s komunistično partijo, nemogoč.

Izhajajoč iz tega občutka se zdi, da so sedanje težave v dobrih meri posledica dvoimnosti, čustvene razgretosti in neportugalskih interesov. Ko je vojska 25. aprila lani strmoglavila fašistični režim, je bil njen namen vzpostaviti politično demokracijo, modernizirati socialno in gospodarsko tkivo države ter odpraviti socialne krivice. V ta program, in na

dekolonizacijo seveda, so privolile vse koalicijske stranke. In vendar se je kmalu začela polarizacija. Amerika, ki bi ob podobnem programu kje druge ostala neprizadeta, je nenadoma postala zaskrbljena zaradi »komunistične nevarnosti«, po drugi strani pa je komunistična partija Portugalske — bolj zainteresirana, da si pridobi prek MFA ključne položaje kakor pa za politično delo med množicami — začela odkrivati »reakcio in nevarnost za socialistično revolucijo«, čeprav 25. aprila sploh niso govorili o taki revoluciji. Če so ji socialisti postali »prvi in najbolj nevarni nasprotniki«, je bilo pričakovati, da bo tudi socialistična stranka, močno vezana na zahodnoevropsko socialno demokracijo, iskala trdnjše zavezništvo na svoji desnici. Eskalacija v eni in drugi smeri ob vprašanju, ki ga revolucija 25. aprila sploh ni postavila, je pripeljala v slepo ulico in z volitvami 25. aprila letos v akutno politično krizo ter konfrontacijo v okviru konceptov, ki jih skušajo v Italiji rešiti z »zgodovinskim kompromisom«; s tem pa se je začela tudi kriza v gibanju samem.

»Gibanje oboževanih sil« je nastalo z ambicijo, da bo ob sodelovanju strank, vendar kot zelo neodvisno od njih, izvedlo demokratsko revolucijo in gospodarsko ter socialno preobrazbo. Dogaňanje v taboru civilne politike je seveda vplivalo tudi na »gibanje oboževanih sil«. Treba je bilo dati odgovor na vprašanje, ki so vznikala med politiki. In tako se je izkazalo, da tudi v deželi na zunaj enotnem gibanju oboževanih sil obstajajo posamezne skupine s svojimi koncepti, ki so se včasih zelo hitro spreminjale. Politične stranke so v teh skupinah MFA

videle, utemeljeno ali ne, svojo lastno projekcijo v »gibanju oboževanih sil«, posamezne skupine v »gibanju« pa so svoj odnos do posameznih strank uravnavale tako, kakor da bi bile stranke njihovo civilno zaledje... in v tem se je krog sklenil: potem, ko je odpovedal sistem vojaško-strankarskega vladanja in ko se je s peto vlado Vasca Gonçalvesa izkazalo, da tudi vojaška vlada s civilnimi strokovnjaki in uglednimi osebnostmi zaradi stanja v civilnem in vojaškem sektorju političnega življenja ni bila sposobna obvladati položaja, se je predsednik vrnil k formuli reprezentativne, na rezultatih volitev temelječe vlade, to je k formuli, ki jo je svet revolucije na večer pred volitvami in po volitvah odločno zavrnil. Če jo je sedaj sprejel, je to samo znamenje, da se je odnos v »gibanju« samem občutno spremenil, in to v smislu, da se »gibanje« samo v tem procesu zmeraj bolj staplja z armado kot celoto.

Težave, na katere je naletel admiral de Azevedo, so odkrile, da tudi ta formula v sedanjem trenutku ni več uresničljiva. Ljudski demokrati (PPD) nočejo pod nobenim pogojem v vlado s komunisti, slednji pa pod nobenim pogojem s PPD. Iz te situacije so izšli okrepjeni socialisti kot »most« med enim in drugim. Ob tem se ponuja primerjava: kot se je v prvih povolnih letih z izključitvijo komunistov iz vladne sfere v Franciji in Italiji končalo obdobje široke antifašistične koalicije in se je začelo novo obdobje, ki še vedno ni premosteno, tako se je na Portugalskem s krizo okrog reprezentativne vlade, v kateri bi bili tudi komunisti, po vsem videzu končalo obdobje antifašističnega zavezništva po prevratu 25. aprila. Če je bilo prvo (Francija in Italija) v logiki stvari same, saj je bil s tem označen začetek hladne vojne v svetu, je portugalski razplet sredi popuščanja napetosti ali goli anahronizem ali pa rezultat določenih podmen, ki jih skušajo drugo premostiti. Z vidika boja proti ozivljanju fašizma in za ureditev demokracije se vsekakor ponuja vprašanje: zakaj je bila zmaga Karamanlisove stranke »Nea demokratia« v Grčiji povsod pozdravljena kot zmaga nad fašističnim hunkom, medtem ko so portugalski socialisti in ljudski demokrati, oboji neprimerno bolj levo od Karamanlija, »reakcionarji«, ki odpirajo pot fašistični restavraciji...«

Ali gre za to, da je bila pozicija Grčije v Jalti jasno opredeljena, o Portugalski pa tam ni bilo govora, ali pa se ponavljajo napaka iz polpreteklosti. V obeh primerih imajo od tega korist zgolj sile, ki so bile 25. aprila vržene z oblasti.

Miran Suštar

Zapis s Portugalske

Laboratorij za tuje politične koncepte?

Nobena od mogočih rešitev ni razumljiva sama po sebi

IZBOR IZ DELA

Živalca, ki se rada redi

Od Sneznika do Vrhnike bodo zagoreli taborni ognji polharjev — Kakšna žival je pravzaprav polh? — Imajo demoni kaj zraven? — Polharska strast

NOTRANJSKA, sept. — Samotni skalnati gozdni obronki in z mahom prekrita dolina bodo spet oživele. Začenja se polharski sežonski ples, v katerem se bodo verjetno radi zavrteli tudi drugi ljubitelji narave. O polhjih je bilo napisanega že marsikaj. Toda marsikaj, kar o njih vedo najbolj izkušeni polharji, bo ostalo skrivnostno.

Tisti polharji, ki mislijo tu, di na to, kako bi polhe ohranili, pravijo, da je najprimernejša sezona za lov v oktobru, kar pred to sezono lov težko prizadeje poljski naščaj. Razen tega so tudi njihove kožice brez vrednosti, saj iz njih izpada diaka.

Znano je, da je sivi polh precej podoben verveci; od njega se razlikuje po precej krajšem in manj košatem repu, pa tudi po precej drugačnem načinu življenja. V nasprotju z verveci, ki ima precej daljši in elegantnejši trup, je polh bolj zavajalne oblike; jesei, ko se obliži z obilico maščobe, pa se nje. gova širina in dolžina skoraj izenačita. Polharji tedaj pravijo, da so polhi široki kot žabe.

Družinsko veselje

Po naših notranjskih gozdovih in gmajnah se zadržuje tudi prav majhen polh, ki mu pravijo lesnikar. Teh polhov pa je bolj malo in se v glavnem zadržujejo na leskah ter se tudi hranijo večinoma z lesniki. Ta lesnikar običajno ne preseže teže 5 dek, medtem ko sivi polh doseže težo do 25 dek že v prvem letu, kasneje pa tudi do pol kg. Zanimivo pri tem je, da se oba polha tudi hitro udobljata. Postaneja pravi hišni okras in sta družinam v veliko razvedrilo.

Oba polha sta izraziti nočni živali, medtem ko verveca rade dan poše svoje vrstolomne akrobatske igrice. Vredne so za kmetje, da hranijo lastni udobljaji, ki se nenehno izražajo tudi v drugo. Ob sta namreč izredno delavni živali in si skrbno urejata svoj dom. Dan prebivata v drevesnih duplih ali v skalnatih votlinah. Najraje se zadržujeta v težko prehodnih goščavah, ki je debelejša drevesja obrabljena z mahom. Po njem namreč lažje plezata.

Sovražnice sove

Najhujši sovražnik polhov so sove. Običajno se sova pože na polha zviška, ga zgrabi s kremplji in mu tako uklenjenemu izključe močane ter drobovje. Zato se polh izogiba drevesja brez listja ali drugega varnostnega kritja.

Polh kot rastlinojedec ne napada nobenih živali in je tudi sicer izredno močne in ostre sekalce, s katerimi se upre celo marsikateremu večjemu nasprotniku. Za obrambo uporablja tudi svoj košat rep, ki mu pred napadalcem pri umiku služi odlično kot padalo in krmlilo, ko spretno preskakuje z veje na vejo ali pa se spušta v vratolomne globine. Prav zaradi tega posveča polh svojem repu veliko pozornost, saj ga neprestano neguje, če se in čisti ter ga šteje tudi kot merilo svoje plemenitosti. Jasno je, da mu za obrambo dobro služijo tudi ostri kremplji, ki jih spretno suka, da se sprosteno in varno giblje ali pa z njimi odjiba napade.

Manj znano pa je, da se ob nevarnostih lahko odžene tudi pri katerikoli smeri, kar po nekaj metrov daleč, potem pa s svojim repom zakrmi in v najvarnejše zavetje.

Najljubša hrana

Prehranjuje se le z najboljimi gozdnimi in vrtnimi sadeži, od katerih ima najraje bukov žir, lesnike, orehe, grobro seme, gozdno in vrtno sadje vseh vrst. Zadovoljuje se tudi s semenom, ki je v češarkih hoje in smreke, v skrajni sili pa se loteta tudi želoda in drevesnega brstja. Zaradi tega ga zlasti vrtnarji in gozdarji štejejo za hušega škodljivca in verjetno prav zato ni bil nikoli deležen resnejše zaščite. Iz tega se lahko sklepa, da je polh pravi sladokusec. Polh tudi razmeroma dosti pije in to vodo, ki se nabira na drevesnem listju kot rosa.

Ker je polhu najbolj všeč bukov žir, je prav ob dobrih letinah žira največ polhov. Prav žir pa obrodí zelo prodrečo. Če vemo, da je bukev obrodila leta 1952 in potem še leta 1968, bo toliko bolj razumljivo, zakaj polhu prav žir tako diši. Za letošnje leto pa kaže, da polh ne bo imel dosti žira. Bukev je namreč zelo občutljiva za spomladansko slano in zaradi spomladanskih pozeb red. ko obrodí.

Demonske sile?

Iz teh razlogov se polh pogosto preseljuje in nekateri trdijo, da polha preganjajo demonske sile, kar so seveda čisto čisti. Ker vedo povedati nekateri izkušeni polharji, prepoznajo polh v eni noči tu, kar po več kilometrov daleč. Njegovo stalno preseljevanje torej vzpodbuja bolj za obstoj. Drži pa, da se polh preseljuje v skupinah, ker v njih baje tudi živi. Ob preseljevanjih se običajno zbere veliki zbor polhov na kakšni listnati ravni, kjer se »dogovori« o smeri potovanja, kot se zberejo lastovci, ko se selijo v toplejša kraja. Za zborovanja pa polhi pritejajo tudi takrat, ko proslavljajo uspeh nad najdeno bogato zalogo hrane. Na teh zborovanjih polhi plešejo in se s svojevrstnim brbljanjem veselijo blagostanja, ki jim ga nudi narava. Tako zborovanja pa so dostopna le red.

Polharska strast

Za lov na polhe je treba precej pripravljen, izkušen in oprejen. Poleg pasti je treba imeti na lovu tudi vabe, žganje, luč in sekuro. Med to opremo je priporočljivo imeti tudi kompasa, saj se v gozdu kaj rada izgubi sposobnost za orientacijo. Za vabo so najboljše lesnike, z žganjem orošene pasti pa so za polha še posebej vabljive. Luč je potrebna zato, ker je luna zelo muhasta in se nič ne veda, kako bo v njenem osvetljevanju. Sekira pa je seveda dobrodošla tudi pri obrambi pred medvedom in drugimi zvermi.

Ob obletnici množica bralcev

Pred 15 leti začetek akcije za bralno značko — 85.000 »značkarjev«

Letos poteka 15 let, odkar je bila v osnovni šoli v Prevaljki na Koroskem prvič podeljena »bralna značka« Prežihovega Vrance, odlej pa se je podeljevanje tovrstnih šolskih priznanj po osnovnih šolah nenehno razmahnilo, tako da jih dandanes podeljujejo po šolah v sleherni občini, pa tudi v zamejstvu in ponekod med otroki slovenskih zdomcev. Iz akcije na Koroskem se je razvilo »gibanje«, ki ob podpori in vodstvu mentorjev ter učiteljev široko spodbuja in omogoča širjenje knjige med mlade bralce. Samo v minulemu letu je 85.000 »značkarjev« prebralo vsaj desetkrat toliko del iz slovenske in tuje književnosti ter književnosti narodov Jugoslavije.

Ob 15-letnici, ki jo slikovito označuje že teh nekaj podatkov, sta založba Mladinska knjiga in zveza bralnih značk Slovenije, ki jo vodi pisatelj Leopold Suhodolčan, sklicali tiskovno konferenco, na kateri je bilo govora o prehojeni poti »bralne značke«. Konferenca, ki je potekala na osnovni šoli Franceta Prešerna v Kranju, pa je bila pravzaprav srečanje mladih pisateljev z bralci oziroma tekmovalci te šole, pri čemer so navzoči avtorji Anton Ingolič, Niko Grafenauer, Ivo Zorman, Leopold Suhodolčan, Branka Jurca in Marjan Tršar spregovorili učencem, le-ti pa so izrazili nekaj svojih prvih vtisov ob srečanju s knjigo in branjem. V šoli so pripravili tudi manjšo razstavo knjig za mlade, na vidnem mestu kajpak primerke »Moje knjižnice«, ki jo izdaja Mladinska knjiga in ki je prav ob letošnji obletnici bralne značke izdala 5. kolo »Moje knjižnice«, v kateri je vrsta del domačih in tujih avtorjev. Skupno je v tej zbirki izšlo že 135 knjig, ki tvorijo podlago pri tekmovalcih za bralne značke in hkrati vsebujejo obvezno šolsko čtivo.

Srečanje v kranjski šoli je bila osrednja slovesnost množične zveze bralnih značk. J.H.

Velika blagovnica onkraj meje

Pomurci se dogovarjajo z Madžari o skupni nalobži v Szombathelyju

MURSKA SOBOTA, 16. septembra — Predstavniki obmejnih območij Pomurja in Zelenice župani, ki že drugič dobro sodelujejo, se te dni dogovarjajo tudi o možnostih skupnih naložb za graditev velike blagovnice v županijskem središču Szombathely, ki ima skoraj 200.000 prebivalcev. Gre za sodobno blagovno hišo s površino šest tisoč kvadratnih metrov ter naložbo okrog 80 milijonov dinarjev.

Po besedah Janeza Lančaka, vodje strokovne skupine, ki zastopa Pomurje v teh pogovorih s predstavniki Zelenice župani, je ministrstva za finance pri vladi LR Madžarske, ki na naši strani vzhika tudi zamisel o poslovnem sodelovanju v tej veliki blagovni hiši.

Delovne organizacije v Pomurju, ki so neposredno zainteresirane za prodajo svojih izdelkov v tej trgovski hiši, žele razširiti to skupno naložbo na celotno poslovno sodelovanje. Za to potrebujemo zanimanje tudi na madžarski strani, seveda na budo morali rešiti še nekaj odprtih vprašanj, predvsem vprašanje blagovnega režima za izdelke, s katerimi bi naše delovne organizacije (med temi je tudi Tovarna Mura), oskrbovale to veleblagovnico. Partnerja bi sta morala najti tudi ključ za ustrezno kompenzacijo ter za sodelovanje pri upravljanju skupaj zgrajene trgovske hiše.

Vsa ta vprašanja, pravi Janez Lančak, bi obe strani rešili tem lažje, če bi lahko čimprej uresničili tudi že predvideno podobno zamisel o skupni naložbi delovnih organizacij obeh sosed na naši strani, saj je tudi LR Madžarska neposredno zainteresirana za prodajo svojih izdelkov pri nas.

BORO BOROVIC

Preveliki zalogaji za graditelje

Cementarna Anhovo, Meblo in bovški ATC dobi denar za podražitve

NOVA GORICA, 18. sept. — Do konca junija leta 1977 bo dobil investitor nove cementarne v Anhovem — Salonit iz Anhovca — za podražitve naložbe skupno 538.768.000 dinarjev. Od tega bo novogoriška podružnica Ljubljanske banke prispevala 125.768.000 dinarjev. Ker bo denarja še premalo so na seji, ko so sprejeli omenjen sklep, zahtevali naj si investitor skupno z banko prizadeva dobi še kaj posojila iz tujine. Omeniti pa velja še dejstvo, da posojila, odobrena Salonitu niso prav nič ugodna, saj bo moral denar vrniti v šestih letih, prvi obrok pa že v letu 1978, medtem ko bo delo v novi cementarni steklo leto prej.

Izvršni odbor je zavrnil predlog Mebla, naj mu podružnica novogoriške Ljubljanske banke odobri 50 milijonov dinarjev za podražitve pri gradnji tovarne iverjnih plošč. Odobril pa je 30 milijonov za osnovna sredstva ter sklenil, da bo dala banka po potrebi garancijo za trajna obratna sredstva. Tako rešitev bo omogočila nemoteno nadaljevanje gradnje nove Meblarne tovarne. Tovarna bo veljala okrog 150 milijonov več, kot so načrtovali.

Bovškemu gostinskemu podjetju so na današnji seji dovolili uporabiti že dano posojilo namesto za osnovne stroške objektov za to, da bo lahko kolektiv 1.533.639 dinarjev porabil za obnovu postaje »M« ter za postavitev sedežnice Veliki graben. Ob tem so zahtevali, da je treba naložbo »ATC« dokončno rešiti. Kajti že sprejeti dogovori o rešitvah niso bili izpolnjeni, kolektiv pa grozi z minimalnimi osebnimi dohodki. Polozaj je neizpolnjen je bilo slišati na izvršnem obdoru novogoriške podružnice LB.

B. PODOBNIK

Beograjska industrija preseneča

V prvih osmih mesecih se je fizični obseg proizvodnje precej zvečal

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. sept. — V obdobju, ko je srbska, a tudi jugoslovanska industrija začela kazati celo prva znamenja zaostajanja za načrtovano rastjo, je beograjsko industrijsko območje doživelo pravi poslovni razmah. Od januarja do avgusta se je fizični obseg njegove proizvodnje povečal v primerjavi z ustreznim lanskim obdobjem za 13 odstotkov.

Podatek, na katerega so opozorili na današnjih sejah zborov mestne skupščine, so sprejeli s posebnim zadovoljstvom zlasti zato, ker je bilo za beograjsko industrijo že leta značilno zaostajanje za povprečji republike in vse države. Ravno zaradi tega je partijska organizacija glavnega mesta naročila, da bo treba poskrbeti za neke vrste »izredno mobilnost«, tako da bi se proizvodnja razmahnila.

Največje zasluge pri pospešeni rasti proizvodnje ima beograjska kovinska, za njo pa kemična industrija. Tehtno so k temu pripomogle tudi industrija traktorjev, dve tovarni motorjev (avtomobilskih in traktorskih), ladjeladništvo in oživiljanje proizvodnje v nekaj tovarnah investicijske opreme.

V prvih 7 mesecih se je izvoz beograjskih gospodarstvenih organizacij povečal celo za 30 odstotkov v primerjavi z ustreznim obdobjem lanskega leta, uvoz pa je ostal nespremenjen.

Delež družbenega proizvoda, ki v delitvi ostaja organizacijam združenega dela, je nekaj večji kot prej. Ocene kažejo, da so tukaj prišli do »planiranega minimuma« 70 odstotkov v korist organizacij združenega dela, 30 odstotkov pa za družbene potrebe.

SLOBODAN VUKMIROVIČ

Kriza že pred trgatvijo?

Zaradi dežja bo pridelek grozdja precej manjši — Premalo sladkorja

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. sept. — Deževje, ki se je dolgo zlivalo na srbske vinograde, je povzročilo precej škodo. Pričakujejo za 5000 vagonov manjši pridelek grozdja. Morda pa bo rezultat še slabši, ker je grozdje v zasebnih vinogradih, kjer niso v celoti poskrbeli za zaščitne ukrepe, že začelo gniti.

Po ocenah direktorja NAPI inž. Aleksandra Andjelkovića, bo grozdja v posameznih vinogradniških okoliših — Župi, okolici Niša, Toplici, Fruški gori, Smederevu in Vlasotinih — kar za 30 do 50 odst. manj. Trgatev v tistih srbskih vinogradih, kjer imajo kvalitete sorte, dokazuje, da ima grozde letos zaradi slabega vremena precej nižek odstotek sladkorja.

Vinogradniki zavoljo vsega tega čedalje glasneje zastavljajo vprašanje, kako je pravzaprav z odnosom vinarskih podjetij do njih. Prodaj, naj se odkupne cene grozdja ne spremenijo, je bil sprejet v trenutku, ko so mislili, da bo nadpovprečna trgatve pokrila stroške proizvodnje in vzdrževanja vinogradov. Zdaj je jasno, da pridelek ne bo niti »povprečen«.

Letos bo precej več grozdja, ki ne bo primerno za predelavo v vino, in ga bo treba predelati v destilat in vinjak. Ker pa so sredi pol leta sprejeli višji davek na promet z vinjakom, se je njegova prodaja zmanjšala celo za več kakor 70 odst. Zato bodo verjetno zmanjšali proizvodnjo te pijače, s tem avtomatično zavrnili tudi zanimanje za odkup grozdja slabše kakovosti.

BOJANA JAGER

Politična reportaža

Hude posledice ujme in zmotne vere, da „dež hodi okrog Kragujevca“

Ali je lahko avgustovska drama resnejši nauk zagnani industrializaciji?

začela pobirati s hišnih streh, ki so se že podirale, moške, ženske in otroke.

● To je bila najsilovitejša elementarna nesreča, ki je prizadela Kragujevac v vsej njegovi zgodovini. Povodenj so sicer imeli tudi leta 1910, vendar so bile posledice takrat manjše (ni še bilo industrije in tudi ne novih naselij). Po povodnji so v mestu razglasili izredno stanje in takoj se je začela akcija za čiščenje in saniranje stanja. Škodo je pretrpelo 25 organizacij združenega dela, zlasti še industrija Gallovih verig Filip Kljajić, tovarna konserv Crvena zvezda—Inex, zavodi Crvena zastava — njihov TOZD 21. oktobar, kjer izdelujejo hladilnike, grelice in volane za avtomobile Crvene zastave — ter kmetijski kombinat Beograd, Agroservis, Beko in druge. Vse organizacije združenega dela, ki jih je prizadela povodenj, so takoj sprejele celo vrsto ukrepov, da bi odpravile škodo in obnovile proizvodnjo.

● V poplavljenih in poškodovanih organizacijah združenega dela je zaposlenih 20.198 delavcev ali 47 odstotkov od skupnega števila zaposlenih. Te organizacije so v šestih mesecih izvozile za 40 milijonov dolarjev izdelkov, do konca leta pa bi vrednost njihovega izvoza morala doseči 114 milijonov dolarjev.

● V mestu je bilo poplavljenih 163 hektarov industrijskih površin in 773 hektarov stanovanjskih naselij. Med podjetji, ki jih je prizadela povodenj, jih je mnogo imelo 70 do 80 odstotkov uvožene opreme.

● Neurje je zajelo tudi 12 vaških naselij s 17.446 prebivalci oziroma 5.108 gospodinjstvi. Uničeno so bili kmetijski pridelki: na 7.269 hektarih obdelovalne zemlje. Izgubili so tudi veliko živine.

● Evidentiranih je 946 gospodinjstev s poplavljenimi hišami, 136 stanovanjskih stavb pa se je bodisi že podirilo ali pa jih bodo še morali porušiti. Nova stanovanja bodo morali priskrbeti Republiškimi in zveznim organom

beti 206 družinam. Zaradi drsenja hriba Popova šuma se je več stanovanjskih hiš podirilo že po povodnji. Poplavljeni so bili tudi šolski center Vojza Radić ter osnovni šoli Milutin Todorović in Stanislav Sremčević. V teh dveh šolah je okoli tritisoč učencev. Veliko škodo je voda povzročila komunalnim objektom. Poškodovane so ceste, porušeni še šest mostov, poškodovani deli kanalizacije in vodovodnega omrežja, instalacije ptt in podobno.

● Škoda znaša po dosedanjih ocenah več kakor milijard novih dinarjev, od tega okoli 600 milijonov v industriji.

● V otroških vrtcih je izbruhnila epidemija grize, zaradi katere je zbolelo 60 otrok.

● V boju proti divjanju vode in hudim posledicam so sodelovali štab civilne zaščite, gasilske enote, JLA ter veliko občanov in delovnih ljudi. Zlasti se je prizadeval boj za saniranje delovnih organizacij, za obnovitev proizvodnje in za nastanitev občanov, katerih stanovanja so bila poplavljena.

● Ustanovili so solidarnostni sklad z žiro računom št. 61700-789-1130 pri službi družbenega knjigovodstva v Kragujevcu.

● Organizacijam združenega dela so predlagali, naj svoje normative akte prilagodijo potrebam dajanja kreditov delovnim ljudem, ki so jih prizadela povodenj. Organom republike Srbije pa so predlagali, naj bi rešili Lepenico — to je pravzaprav majhen potok, ki poleti včasih celo usahne, zdaj pa je mestu povzročilo toliko trpljenja — vključili v sklop projekta za regulacijo Velike Morave. Začeli so izdelovati projekt za generalno regulacijo Lepenice ter za zavarovanje mesta in bližnjih vaških naselij pred povodnjami. Konferenci zveze socialistične mladine Jugoslavije in Srbije sta predlagali, naj bi organizirali zvezo mladinsko akcijo za reguliranje Lepenice.

● Republiškimi in zveznim organom

so predlagali, naj bi črtali nekatere pripevke ter carine ob uvozu novih strojev in opreme.

● Poglavitna naloga je bila sanirati stanje v podjetjih in doseči, da bi industrija lahko čimprej začela obratovati. Partijske organizacije in komunisti delajo noč in dan; odločili so se za rigorozno varčevanje. Močno se je uveljavila samoupravna pobuda temeljnih organizacij združenega dela.

● Materialna škoda je tolikšna, da presega materialne možnosti Kragujevca. Gospodarstvo bi moralo pet najst let izločiti vso akumulacijo samo zato, da bi lahko sanirali to škodo.

● Mnoge občine so začele pošiljati pomoč — v prvih desetih dneh septembra se je v solidarnostnem skladu nabralo 12 milijonov dinarjev.

Kaj delajo?

TOZD tovarne avtomobilov Zastava — 21. oktobar je normaliziral proizvodnjo in izdelal srednjeročni načrt za odpravo škode, ki znaša tukaj 3,2 stare milijarde dinarjev. Delavci tovarne Gallovih verig Filip Kljajić — najhujše prizadeta kolektiva z več kakor dva tisoč zaposlenimi, ki kooperira z mnogimi delovnimi organizacijami v vsej državi, tudi ljubljanskimi in koprskimi — delajo v dveh izmenah, vendar še zmeraj samo čistijsko blato iz tovarniških hal in z dragih strojev, ki jih je napadla voda, potem pa rja. V tovarni konserv Crvena zvezda—Inex pregledujejo komisijske konzerve in meso iz hladilnic, ker je zaradi povodnji zmanjkalo električne energije in hladilne naprave nekaj časa niso delale — tako da bodo ugotovili, koliko mesa bo treba zaradi spremembe »bioloških lastnosti« zavreči.

V domu počitniške zveze Sloboda, kjer so se ustavljale številne dijaške ekskurzije, so zdaj nastanili večino družin, ki so ostale brez strehe nad

glavo — iz naselij okrog Grošnice, Male Pešice, Dragobrača, Erdčca in stare delavske kolonije Erdogljice. Vedeti je treba, da so brez strehe nad glavami ostali predvsem najrevnejši, tisti z najnižjimi dohodki. Nekaj so jih nastanili v domu za ostarele.

V kragujevski mestni skupščini si prizadevajo skleniti pogodbe s podjetji, ki bi lahko v kratkem času po sistemu hitre gradnje sezidala 300 do 400 stanovanj, da bi družine, ki so ostale brez strehe, kam spravili še pred zimo.

Ker je narasla voda prizadela toliko podjetij v industrijskem delu mesta in uničila skoraj celotno kmetijsko zaledje, so cene kmetijskih pridelkov in drugih živil začele naglo naraščati. Po povodnji, ki je mesto avtomobilov presenetila tisto dramatično noč od 26. na 27. avgust, je bilo tudi nekaj pojavov panike: nekatere »divje« radijske postaje po vaseh v Sumadiji so začele oddajati »divji« program in napovedovati, da bo v naslednjih dneh še več dežja in povodnji. Intervencija organov javne varnosti je morala biti uspešna proti takim alarmom...

Kaj predvidevajo?

Po nesreči in povodnji na večer 26. avgusta, potem pa še 30. avgusta, je Kragujevac obiskal tudi tovariš Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ, in ko si je ogledal poplavljenega mesta, je 2. septembra med drugim izjavil: »Prepričani smo se, da je povodenj povzročila Kragujevcu veliko materialno škodo, vendar na srečo samo materialno. Zaradi dobre organizacije, hitre intervencije armade, varnostne službe, civilne zaščite in prebivalstva sploh, ni bilo človeških žrtv...« »Res je, da se dež izogiba Kragujevcu, je dodal Stane Dolanc, vendar to ni pravilo, ker je bila pred petdesetimi

leti podobna povodenj. Zato je zdaj poglavitna naloga regulirati poročje Lepenice... Mislim, da bi bilo treba v vsej državi začeti solidarnostno akcijo, ne samo zato, ker je ta katastrofa ena večjih, ki so se zgodile po vojni, temveč tudi zato, ker mora naša država nenehno dokazovati svojo povezanost in skupni interes s pomočjo, z akcijami in s sodelovanjem na vseh področjih...«

... To je bila katastrofa dela gospodarstva in tega svobodnjaškega velikega industrijskega mesta, ki se trudi, da bi omililo težave, kolikor je mogoče, vendar tega očito ne more storiti samo. Mehanizem solidarnosti je že začel delovati: kragujevski delavci, ki so zadnja desetletja najprej izločali svoj dinar za gradnjo tovarniških hal, za nakup strojev in drugo, kar sodi k pospešeni industrializaciji, šele potem pa za stanovanja, vsekakor ne bodo ostali sami. Ljudje v težavah drug drugemu pomagajo, to je naravno.

Toda pred jesenjo, ko se začenja običajno deževno obdobje in ko neha veljati izrek, da se dež izogiba Kragujevcu, izrek ki so ga zadnje povodnji tako dramatično demantirale, je marsikoga strah. Lahko se namreč zgodi, da deževno poletje, ki je napolnilo zemljo z vlagjo, prinese tudi deževno jesen in nove nevarnosti iz Lepenice in njenih petih ali šestih pritokov, potokov, po katerih sicer nikoli ne teče voda. To je tista nevarnost, v katero marsikdo sploh ne želi verjeti, ne sme verjeti. Toda silovita povodenj, ki je Kragujevac prizadela avgusta 1975, je povezana ne samo z zmotno vero, da deževje ne bo pogostoma divjalo nad Kragujevcem, temveč še z neko drugo zmotno vero, ki je nevidna samo na prvi pogled, a je prav tako navzoča: mnoga druga velika mesta v SR Srbiji (in ne samo v Srbiji), ki so doživela v obdobju pospešene industrializacije tolikšen razcvet, lahko doleti podobna usoda — da jih katastrofalno prizadene njihova majhna, neregulirana, brezpomembna rečica.

V industrializaciji je bilo tako, da ljudje prihajajo iz vasi, s hribov in odročnih krajev v mesta, da izločajo del svojega dohodka za nove in nove obrate, stroje, hale, stanovanja, gledališča, šole, da začnejo bolj civilizirano in lepše življenje — pozabljajo na nevarnost slepe sile narave. Ravno ta pa je letos poletni napad Kragujevca, in brez troneke privoščljivosti, vendar z resnim naukom za prihodnost, moramo zdaj pomisliti na to, da vasi v zaledjih velikih novih mest, vasi-hribov, ostajajo prazne, brez ljudi, obenem pa tudi brez gozdov, brez rasti, ki lahko ustavlja velike hudournike in preprečuje katastrofe, kakršne se dogajajo, pa čeprav samo enkrat na petdeset let.

Ne smemo več samo misliti na to, kako bi se zavarovali pred temi katastrofami, temveč moramo v to investirati. V Kragujevcu so to tako spoznali, katastrofa jih je izlučila, takoj so začeli izdelovati generalni načrt za regulacijo Lepenice, takoj... ko so na svoji koži začutili težo in posledice slepe vodne sile.

Zdravko Ilčić

SPORT SPORT SPORT

UNIVERZIADA

TRETJI DAN ATLETSKIH TEKEM

Sara Simeoni na drugem mestu

Z enakim rezultatom jo je na lestevici prehitela Filatova

RIM, 20. — V tretjem dnevu vseučiliških iger v Rimu je bil med najbolj zanimivimi disciplinami ženski skok v višino, kjer je po dolgi in ogorčeni borbi Simeoničeva klonila pred Filatovo le zaradi večjega števila neuspešnih skokov.

Najboljši izidi:
Višina - ženske
1. Filatova (SZ) 188
2. Simeoni (It.) 188
10. Hrepevnik (Jug.) 176

Kladivo
1. Spiridonov (SZ) 73,82
400 m ovire
1. Ziegler (ZRN) 50'43"
7. Marzetti (It.) 52'53"

1500 m - ženske
1. Wellman (ZRN) 4'08"72
5. Garagano (It.) 4'13"20
11. Cruciatu (It.) 4'19"58

Troskok
1. Joachimowski (Polj.) 16,54
6. Spasojević (Jug.) 16,28
7. Siega (It.) 15,87

1500 m - moški
1. Wessinghage (ZRN) 3'39"73
5. Riga (It.) 3'42"68
10. Zarcone (It.) 3'47"96

100 m ovire - ženske
1. Rabsztyan (Polj.) 13"14
5. Ongar (It.) 13"90
8. Battaglia (It.) 14"10

Disk - ženske
1. Dergova (Bol.) 65,28
9. Scaglia (It.) 45,74
10. Zambon (It.) 42,42

Palica
1. Tracaneli (Fr.) 5,20
3. Dionisi (It.) 5,10

V 7. kolu 1. jugoslovanske nogometne lige je Dinamo premagal Sarajevu z 2:0, Rijeka pa Slobodo z 2:1.

KOTALKANJE

Kot sporočeno so na državnem prvenstvu sodelovali tudi nekateri kotalčarji opuskega Poleta. V kategoriji naraščanj, kjer je bilo 32 tekmovalcev, je Jadranka Košta zasledila 20. mesto, medtem ko je v kategoriji naraščanj Poletov ko-

talkar Boris Škrk zasedel med 22. tekmovalci 17. mesto. Konkurenca je bila zelo huda. V zadnjem dnevu tekmovalcev bo nastopil še Pavel Sedmak v kategoriji mladincev.

ODBOJKA

Proti reprezentanci SFRJ
Močan odpor naših fantov

V Trstu je sinoči v zelo borbeni in napeti tekmi jugoslovanska moška državna odbojkaška reprezentanca premagala reprezentanco ZSSD s 3:0 (15:12, 15:3, 15:7).

ATLETIKA

Sinoči je bil na progi Padriče - Gropada - Bazovica - Padriče tradicionalni 4. nočni tek Gaje.

Lestevica:
1. Davorin Grčić (Gaja) 20'42"
2. Izotk Grčić (Gaja) 20'52"
3. Rudi Škabar (Kras) 22'20"
4. Rencu Milič (Kras) 23'30"
5. Giorgio Kalc (Gaja), 6. Maks Grčić, 7. Bruno Milacci, 8. Fabij Ruzier, 9. Peter Grčić, 10. Marko Rismondo.

Na košarkarskem turnirju v Mostah (Ljubljana) je Zelena jama premagala Bor s 83:69, med mladinci pa domači Partizan peterko ZSSD s 82:46.

MOTOKIKLIZEM

DANES V OPATJI
126 centavrov v boju s časom

Danes bo v Preluki pri Opatiji mednarodno motociklistično tekmovalje za veliko nagrado Jugoslavije, ki bo veljalo tudi za svetovno prvenstvo. Prvi start bo ob 11. uri, zadnji pa ob 15.10. Tekmovalci bodo v kategorijah 50, 250, 125 in 350 cc.

NOGOMET

Puntarjev memorial

PRIMOREC TRETJI

Brežani so se ostro upirali

PRIMOREC — Breg 4:2 (1:1)
PRIMOREC: Maglica, Sluga (v 5. minuti Fortezza), Kržmančič, Sosič, Manzutto, M. Kralj, Močina, B. Kralj, Deste, Ciok, M. Kralj.

BREG: Krmec, Rodella (v 5. min. Dussi), Crevatin (v 45. min. Čok), Klun, Sosič, Kavski, Beržan, Kralj, Lovriha, Mikuš, Strnad.

SODNIK: Maiole iz Trsta.
Stranska sodnika Sibelia in Fei iz Trsta.

STRELICI: 18. min. Mikuš, 30. min. B. Kralj, 63. min. Čuk (avtogol), 65. min. M. Kralj (11-metrovka), 79. min. Strnad, 85. min. Močina.

GLEDALCEV: 150.
Tretje mesto Puntarjevega memoriala si je zagotovil Primorec, ki je premagal Breg po zelo borbeni in naporni tekmi.

Čeprav rezultat priča o visoki zmagi Primorca, moramo reči, da Breg ni zaslužil tako hudega poraza, saj mu sreča ni bila naklonjena. Po prikazani igri so Brežani igrali bolj kot v polfinalni tekmi s Pol. Opicino. Predvsem je bil viden napredek na sredini igrišča. Primorec tokrat kljub zmagi ni zadovoljil. Celo moštvo je zaigralo zelo medlo in pod svojimi sposobnostmi.

Tekma se je začela dobro za Brežane, ki so v 18. min. igre že vodili z golom prednosti. Po prikazani igri je izgledalo, da bo Breg z lahko potjo podvojil, toda drugi posegi Maglice in netočnost Bregovih napadalcev je doprinesla, da od tega ni prišlo. Obratno, je Primorec izkoristil enega izmed svojih nevarnih protinapadov in je bil uspešen z B. Kraljem. Z neodločenim rezultatom je bil končan prvi polčas.

V drugem delu tekme je Breg neprimerno v dveh minutah in sicer v 63. in 65. minuti prejel kar dva gola. Prvega, ko je Čuk nehoti postal žogo v lastna vrata, drugega, ko je sodnik dosodil v korist Primorca dvojnemu 11-metrovko po prekršku nad B. Kraljem. Kljub nesreči so Brežani prikazali ne samo dobro voljo, a tudi značajnost, saj so se z vsemi silami vrgli v

napad in spravili v hudo zadrego obrambo Primorca večji del drugega polčasa. Prizadevanja so doprinesla, da je Strnad zmanjšal rezultat na en gol prednosti. Ko je kazalo, da bodo Brežani lahko izenačili, so Trebenci neprimerno v protinapadu ponovno realizirali z lepim golom Močine. Zadnji zadelek je Brežanom iztrgal vse upanje, vsaj od izenačenja, saj je ostajalo še malo časa do končnega zvižga.

Najboljši v vrstah Primorja je bil B. Kralj, v vrstah Brega pa Mikuš. V finalu Puntarjevega memoriala je sinoči Costalunga osvojila prvo mesto z zmago nad Openci s 3:2.

H. V.

FIUGGI, 20. — Belgijec De Vlaeminck je zmagal na mednarodni kolesarski dirki po Laziu. Po 14^{ti} je prispel kot drugi Poggiali, nato pa v presledkih še Poggiali, Battaglin, Gimonini in drugi.

TURNIR VETERANOV
Ponziana osvojila «Pokal M. Pertota»

V četrti sta bili na Proseku finalni tekmi nogometnega turnirja za «Pokal M. Pertota». Prvo mesto na tem turnirju je zasluženo osvojila močna enajsterica Ponziane, ki je v velikem finalu premagala San Giovanni.

Nogometaši Tabora iz Sezane so bili tretji, saj so v malem finalu odpravili Portuale iz Trsta.

Finala za 3. mesto
NK TABOR — PORTUALE 2:1 (1:1)
NK TABOR SEZANA: Hren, Stopar, Krt, Rijavec, Štoka, Uršič, Pirjavec, Meden, Fajt (v 41. min. Milič), Kontelj, Delizajmovič.

PORTUALE TS: Croci, Cafagna, Miani, Galessi, Metulio (v 41. min. Divo), Kichel, Bonetti, Kert, Bertuzzi, Bassanesi, Bassani.

STRELICI: v 10. min. Fajt, v 21. min. Bonetti, v 51. min. in v 79. min. Delizajmovič.

Finala za 1. mesto
PONZIANA — SAN GIOVANNI 2:0 (1:0)

PONZIANA: Dambrosi, Suard, Farina, Pescatori, Marzari (v 65. min. Frontali), Crusi, Ruan, Catania, Forti, Venturini (v 50. min. Kirkmayer), Plesnik.

SAN GIOVANNI: Vagaia, Russo (v 41. min. Fonda), Pelin, Grimaldi (v 50. min. Bloccari), Sadar, Vignali, Marchioni, Lucchesi, Camassa, Pittioni, F. Fonda (v 41. min. Helmersen).

STRELICA: v 24. min. Ruan, v 64. min. Forti.

Po tekmi je bilo v sedežu Primorja nagajanje. Predstavniki veteranov Primorja Peter Čuk je po zmagi goste za udeležbo in za lepe tekme se je zahvalil tudi Alojz Husu.

H. V.

Za letošnjo 25. veliko nagrado Jugoslavije (ki bo ob enem 12. vožnja za SP) se je pripravilo skupno 126 tekmovalcev iz 24 držav. Zanimanje za nastop na tej dirki je bilo izredno, saj so morali organizatorji zavrniti kar 252 prijaviteljev.

Dirke ne bodo neposredno prenašali po TV.

E. Klarič

Padalci in jadralci v Portorožu

V Portorožu je vse pripravljeno za začetek dveh pomembnih športnih prireditvev — 1. evropskega padalskega prvenstva in balkanskega prvenstva v jadranju.

Svečana otvoritev padalskega prvenstva bo danes ob 14. uri na sečoveljskem letališču. Takoj za tem pa bo atraktivni letalski miting. Padalskega prvenstva se bo udeležilo 150 padalcev in padalk iz petnajstih evropskih držav in iz ZDA. Prireditve bodo trajale vsak dan do 4. oktobra.

Na sporedu so tekmovalci disciplin: figurativni skoki z višine 2.000 metrov, posamični skoki z višine 800 metrov, nadalje skupinski skoki na cilj z višine 1000 metrov in skoki v morje pred portoroško plažo. Nedejla, 28. septembra je rezervirana za atraktivne skoke za nagrado «Turizem Portorož 1975».

Deveto balkansko prvenstvo v jadranju se bo prav tako začelo danes s slovesno otvoritvijo ob desetih dopoldne. Razen Jugoslavije bodo nastopili še jadralci Grčije, Romunije, Turčije in Bolgarije. Prijaviteljnih je nad 100 tekmovalcev, prvenstvo pa se zaključuje 29. septembra. Na sporedu bodo regate v razredih Leteči Holandec, Finn in Optimisti.

L. O.

PRAVILNIK POP

V okviru 14. SŠI prireja RMV v dnevi 27. in 28. septembra orientacijski pohod. Ekipe, ki bodo sodelovale na dvodnevnem pohodu bodo startale 27., ostale pa 28. t.m. Ura in zbirališča bosta objavljena pravčasno. Premikanje za dvodnevni pohod bo v sotorih, ki jih da na razpolago organizator. Prih tako poskrbi organizator za ležišča, ne pa za odeje in hrano.

Končna lestvica dvodnevnega pohoda bo ločena od lestvice enodnevne. Ekipe za dvodnevni pohod lahko imajo tri ali štiri člane ali članice, za enodnevni pa od štiri do šest.

Oprema tekmovalcev naj bo izletniška. Ekipe naj imajo kompas, za zemljevid pa bo poskrbel organizator.

Pohod bo potoval po doberdobjem Krasu. Podrobne naloge in navodila dobijo udeleženci na startu.

Organizator ne odgovarja za poškodbe med tekmovalcem. Vpisovanje ekip na sedežih ZSSDI v Trstu (tel. 31-119) in v Gorici (tel. 24-95).

SAH

(Nadaljevanje z 9. strani)

sti opravlja s prostim d. kmetom, toda odgovor belega je bil novo presenečenje za nasprotnika in številno publiko v dvorani.

25. Kh1! in crni se vda.
Na 25. ... D2 sledi 26. Tg1 d1d 27. Dg8 mat.

Miniatura zmagala Gligorič, ki je prišla v pravem trenutku, saj je grozilo, da najstarejši udeleženec turnirja obstane na dnu razpredelnice.

MILAN 1975

4. kolo

A. Karpov — W. Unzicker
ŠPANSKA OBRAMBA

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 Sa5 10. Le2 c5 11. d4 Dc7.

Nastala je poznana pozicija iz Čigirinove variante španske obrambe. Oba nasprotnika sta enako otvortev izbrala tudi v srečanju na Olimpiadi v Nici 1974.

12. Sbd2.
Zanimivo je tudi gambitno nadaljevanje 12. b4? c4 b3. c4 Sa6 14. Lb2 Sb4: 15. Lb3, ki pa se v velemojstrski praksi ne srečuje.

12. ... Ld7 13. Sf1.
Poznan manever v španki, skakač hiti na kraljevo krilo, kjer bo bel prevzel akcijo.

13. ... Tfe8 14. d5.
Karpov je zablokiral središče in v nadaljevanju bo odprl se f linijo in v bogati figurni igri ima vsakega korajžno prednost.

14. ... Sb7 15. Sh2 g6 16. Sg3 c4 17. f4.
Na akciji črnega na damskem krilu odgovarja beli na nasprotnem krilu.

17. ... ef4 18. Lf4: Lf8? 19. Lg5 Le7.
Unzicker priznava napako iz 18. poteze in si tako ustvarja slabost na polju g7 in odprti f liniji, kar pa Karpov lepo izkoristi.

20. Dd2 Lc8 21. Tf1 Sd7 22. Sg4 in crni se vda. Grozi mu tako 23. Sh6+ s pritiskom na točko f7 na 22. ... Lf8 pa 23. Df4 Sd5 24. Sf6+ z osvojitvijo trdnjave. Zanimivo je, da se je tudi na Olimpiadi v Nici Unzicker vdal še ob polni šahovnici, kjer ni bilo porušeno materialno ravnotežje, vendar pa je bila pozicijska prednost na strani svetovnega prvaka.

Komentar: SILVO KOVAC

Zaključen kongres esperantistov

POD VODSTVOM TAJNIKA TONUTTIJA

V Zagrebu srečanje med deželnim odposlanstvom KD in SZDL Hrvatske

Hrvatsko odposlanstvo je vodil predsednik SZDL I. Margan - Poudarjena zblíževalna vloga manjšin

V okviru občasnih srečanj med predstavniki dežele Furlanije - Julijske krajine in SR Hrvatske in italijanskih demokratičnih strank ter Socialistične zveze delovnega ljudstva iz te republike, so se večeraj v Zagrebu sestali člani deželne ga odposlanstva kršćanske demokracije pod vodstvom deželnega tajnika stranke Tonutija in odposlanstva SZDL SR Hrvatske pod vodstvom predsednika I. Margana. Srečanja se je udeležil tudi deželni odbornik za finance in splošna vprašanja Coloni, ki je v petek prisostvoval s Juljske krajine na zagrebškem mednarodnem velesjemu.

Na tem srečanju, ki je tretje po vrsti (prvo je bilo v Opatiji in drugo v Vidmu), so izmenjali misli in poglede o številnih vprašanih skupnega interesa. Dotaknili so se zlasti vloge, ki jo imata obe politični organizaciji pri pospeševanju vsestranskega sodelovanja med Furlanijo - Julijsko krajino in SR Hrvatsko v okviru prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Razprava je zajela tudi nekatera gospodarska vprašanja, in sicer zlasti problem trgovinske menjave med sosednjimi tržiščema, problem gospodarskega sodelovanja na splošno, problem usklajevanja pristanške politike, zlasti kar zadeva tržaško in reško luko, in problem medsebojnega povezovanja z novimi prometnimi zvezami.

Odposlanstvo KD iz naše dežele je posebej izrazilo zadovoljstvo ob novih oblikah sodelovanja med deželnim prebivalstvom in pripadniki italijanske manjšine v Istri in na Reki. V tej zvezi je bila na zasedanju poudarjena zblíževalna vloga, ki jo med Italijo in Jugoslavijo igrata italijanska manjšina v Istri in na Reki ter slovenska narodnostna skupnost v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Med šolskim letom bo več srečanj med pedagoškima svetovalcema in tečajniki za preverjanje dela in za dopolnitev in predelavo učnega načrta.

Otvoriti tečaja bodo prisostvovali šolski skrbnik Fidenzi, predstavnik pedagoškega centra in vodstveno osebje osnovnih šol.

POPRAVEK

Zal nam je, da smo morali ugotoviti pomoto v našem listu. Najbrž ni Vaša krivda. Kdor vam je posredoval vest o sprejemu vs. škofa Cocolina v Nabrežini, je bil namreč v Šempolju pred cerkvijo, na trgu, ne pa v Nabrežini! Take pomote niso prav nič opravičljive. Prosimo, da bi napako preklicali.

Hvaležni šempoljski farani
Odgovor uredništva:
Errare humanum est!

V gradbeno komisijo dolinske občine je bil izvoljen Guido Mikulich in ne Mihalič, kot je bilo pomotoma objavljeno v članku o seji občinskega sveta.

TENIS

BAASTAD, 20. — V teniškem tekmovalstvu za Davisov pokal vodi Švedska proti Čilu z 2:1.

Z izletom KZ v Dalmacijo

Večera ob 15. uri so izpred sodne palače na Foru Ulpianu odpotovali z dvema avtobusoma izletniki — člani Kmečke zveze. Na Reki so se proti večeru vkrcali na ladjo in odpluli proti Splitu, kjer si bo od ogledal zanimivosti mesta ter odpovali na Hvar in nadaljevali pot proti Korčuli. Na Korčuli bodo položili venec na spomenik padlim borbniki zveze.

DANES NA OBALI

KINO
KOPER: ob 10.00 matineja - ameriški: CHAILL, ŠERIF ZDA; ob 16.00 in 18.00 ameriški: CHAILL, ŠERIF ZDA;

ob 20.00 francoski: PLAYOLASEC Z ENIM ČRNIM ČEVLJEM.
IZOLA: ob 10.00 francosko - nemški: KLIC DIVJINE; ob 16.00 in 18.00 ameriški: LJUBI-MEC VELIKEGA STILA; ob 20.00 italijanski: DECAMERON (ni za otroke).

ŠKOFIJE: ob 17.00 in 20.00 italijanski: KRUIH IN ČOKOLADA.
PIRAN: ob 10.00 ameriški: TARZANOV BOJ ZA ŽIVLJENJE; ob 16.00 in 20.00 ameriški: V VR-TINCU.

PORTOROŽ: ob 20.00 slovenski: PO-VEST O DOBRIH LJUDEH.

TRGOVINE
Na obali bodo dežurale med sedmo in deseto uro naslednje trgovine:
Piran: samopostrežna Nanos, Zelenjavni trg; sadje, zelenjava Nanos, Zelenjavni trg; mesnica Agraria, Kidričevo nabrežje.

Portorož: samopostrežna Nanos; mesnica Emona.
Lucija: samopostrežna Kmetijska zadruga.

Izola: trgovina TUROPOLJAC v Pittonijevi ulici, delikatesa LJUB-LJANSKE MLEKARNE v Dantejevi ulici ter trgovina s sadjem in zelenjavo, Kmetijska zadruga, Drevoed prevega maja.

V Kopru bo dežural eden izmed marketov na cesti JLA.
ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna in dnevna zdravniška služba je organizirana v vseh treh obalnih mestih, prav tako pa dežurajo tudi lekarni.

PRIREDITVE IN ZABAVE
V nedeljo bodo odprti vsi športni objekti, v večernih urah pa bodo zabavne plesne prireditve v vseh večjih hotelih na obali.

SPORT
Portorož: ob 14. uri otvoritev evropskega padalskega prvenstva in letalski miting. Ob 10. uri otvoritev balkanskega prvenstva v jadranju.

Koper: ob 16. uri Koper - Vodice, zahodna conska nogometna liga.
Izola: ob 10. uri Izola - Usnjur.

Smrtna nesreča pri Postojni
V petek ob 22.50 se je pripetila na cesti med Postojno in Prestran-

kom prometna nesreča s smrtnim izidom. Ob tej uri je avtomobilist 23-letni Silvo Abram iz Postojne prehitel nekdo drugo vozilo, pri čemer je s prednjim levim delom vozila zadel pešca, 20-letnega Stan-ka Sorca iz Matenje vasi, ki je pravilno hodil po levi strani ceste. Stanko Sorec je na kraju nesreče podlegel hudim poškodbam.

Trije sosveti na Radiu Koper

V smislu izvajanja načel jugoslovanske ustave, da se razširi vpliv delovnih ljudi pri oblikovanju in uresničevanju programskih nalog sredstev javnega obveščanja, so v preteklih dneh izvolili na Radiu Koper tri programske sosvete. Svetu za politično informativne oddaje v italijanski predseduje prof. Leo Furlani iz Kopra, svetu za kulturno-literarne in šolske oddaje v italijanski ravnateljica italijanske osnovne šole v Vodnjanu Anita Furlani, svetu za oddaje regionalnega programa v slovenski na sekretar občinske konference SZDL v Novi Gorici Slavko Veikonja.

Na vseh treh sestankih smo slišali mnogo koristnih pobud in predlogov, kako bi se izboljšali programi Radija Koper, ki so namenjeni primorskim poslušalcem, slovenski manjšini v Italiji in italijanski narodnostni skupnosti v Jugoslaviji.

Za programe v italijanski so med drugim menili, da morajo vsebovati več pedagoških vzgojnih oddaj, nadalje posebno oddajo za mladino ter oddajo, ki bi obravnavala razne kulturne, folklorne in druge posebnosti italijanske narodnostne skupnosti. Glede programa v slovenski pa je bil eden izmed glavnih poudarkov na problemih Sloven-cev v Italiji. Naj v zvezi s tem pomenimo, da je bila prisotna tudi delegacija uglednih političnih, kulturnih in javnih delavcev iz zamejstva, ki je poveljala dosedanje napore kopskih programskih delavcev, hkrati pa izrazila željo, da bi se program za zamejstvo razširil, da bi bili bolj tesni stiki med Radiom Koper in SKGZ in da bi posvetili več pozornosti področjem Gorjskega in Beneške Slovenije ter v zvezi s tem tudi razširili dopisniško mrežo.

PONUDBA OBČINSTVU

ZA 300 MILIJARD OBVEZNIC

10% 1975 - 1982 II. EMISIJA

E N E L

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

Z DRŽAVNIM JAMSTVOM

NOMINALNA VREDNOST

1000 LIR

IZDANE PO

980 LIR

DONOS

10,73 %

Užitek s 1. oktobrom 1975 - Posticipirano izplačevanje obresti, brez odteglajev, 1. aprila in 1. oktobra - Povračilo z letnimi iztežerji, začetni s 1. oktobrom in letih 1980, 1981 in 1982 - Poprečno življenje 6 let - Svežnji po 1000 obveznic.

DAVČNE OPROSTITVE